

GÜLDESTE-9

**TUZLA H.T. KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
TUZLA - İSTANBUL
KASIM 2016**

GÜLDESTE ~ 9

YAYIN KURULU BAŞKANI

Mehmet Tuncel

YAYIN KURULU

Metin ÇANGIR

Eba Müslim YAŞAROĞLU

Semra TANIR

Hacer TUNÇ

Ayşe Betül AĞBAHÇA

Betül Fatma İLDAY

TUZLA H.T. KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
TUZLA - İSTANBUL
KASIM 2016

GÜLDESTE ~ 9

*Riyâzü's-Salihîn'den
Seçme Hadisler*

İçindekiler

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR	8
TAKDİM	10
İHLAS VE NİYET	17
HZ. PEYGAMBERİN RİSALETİ	22
EZANIN FAZİLETİ	23
ABDESTİN FAZİLETİ	25
NAMAZ	26
CEMAATLE NAMAZ KILMANIN FAZİLETİ	33
ORUÇ	35
KADİR GECESİNİ İHYÂ ETMEK	38
HAC	39
KUR'ANI KERİM OKUMANIN FAZİLETİ	40
MÜ'MİNLERİN ÖZELLİKLERİ	44
AHLAK	49
DOĞRULUK VE DOĞRU SÖZLÜLÜK	51
MERHAMETLİ OLMAK	53
YETİMLERİ VE KİMSESİZLERİ KORUMAK	55
ANA BABAYA İYİLİK VE AKRABAYI ZİYARET	57
AİLENİN GEÇİMİNİ SAĞLAMAK	62
ELİNİN EMEĞİYLE GEÇİNMEK	63
KANAAT VE TOK GÖZLÜLÜK	65
HAYÂ	66

SELÂM VERMEK	67
HASTA ZİYARETİ	69
DİLİ KORUMA	71
MÜSLÜMANLARI İNCİTMEMEK	72
ADALET	76
KOMŞU HAKKI VE BUNUNLA İLGİLİ TAVSİYELER.....	77
İYİLİĞİ EMİR KÖTÜLÜKTEN NEHİY	80
SADAKA VE CÖMERTLİK.....	82
DİNİMİZCE YERİLEN DAVRANIŞLAR.....	87
BİD'AT	95
KUL HAKKI.....	96
KİBİR.....	98
MÜSLÜMANLAR ARASINDAKİ BİRLİK VE BERABERLİK	100
ALLAH İÇİN SEVMEK.....	104
ALLAH'IN KULUNU SEVMESİ	105
ALLAH'IN RAHMETİ VE ONU ÜMİT ETMEK	107
MÜCÂHEDE (ALLAH YOLUNDA GAYRET SARFETMEK).....	111
HAYIR YOLLARININ ÇOKLUĞU.....	114
SABIR.....	117
ŞÜKÜR	120
TAKVA	122
GÜNAHTAN SAKINMA, GÜNAHA GÖTÜREBİLECEK DAVRANIŞLARDAN KAÇINMA	122

TÖVBE	124
DUA.....	126
İLMİN FAZİLETİ	132
ZÜHDÜN (MÜTEVAZİ YAŞAMIN) ÜSTÜNLÜĞÜ	134
ZİKİR	138
SORUMLULUK	140
ARKADAŞ SEÇİMİ	142
YEMEK YEME ADABI	143
MECLİSTE OTURMA ADABI	146
CİHÂDIN FAZİLETİ.....	148
ALIŞ VERİŞLE İLGİLİ FAZİLETLİ DAVRANIŞLAR.....	149
RESÛLULLAH'A SALÂT Ü SELÂM GETİRMEK.....	150
TESETTÜR VE GİYİM KUŞAM	150
ÖLÜMÜ ANMAK VE NEFSİN AŞIRI.....	153
İSTEKLERİNİ DİZGİNLEMEK.....	153
KELİME-İ TEVHİD TELKİNİ.....	154

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR

Hamd âlemlerin Rabbi olan Hz. Allah'a, salât ve selam tüm âlemlerin peygamberi seyyid'ül - mürselin olan Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) 'e olsun.

Tuzla Halil Türkkân Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslekî Tatbikat ve İrşad Kulübü Yayın Kurulu olarak, Güldeste'mizi 2016 – 2017 Eğitim – öğretim yılında da hem sevgili öğrencilerimize hem de çevremizdeki tüm dostlarımıza ulaştırma fırsatını verdiği için Rabbimize şükrediyoruz.

Şükrediyoruz zira yol gösterici olarak gördüğümüz bu kitabımızdan ve ayet kitabımızdan en az 20 ayet ve 40 hadis ezberleyen öğrencilerimiz ve dostlarımız, öğrendikleri hatta ezberledikleri hadisler ve ayetler nisbetinde dereceye nail olacaklar, o nisbette konunun hâkimi olacaklar. Meselâ 200 hadis ezberleyen bir evladımız 200 konuda söz sahibi olup, hem dünyada hem de ahirette o mübarek kelimeler sayesinde Peygamber varisi sıfatıyla rahmet ve berekete kavuşacaklardır.

Sünnetlerin terk edildiği, hadislerin umursanmadığı günümüz dünyasında daha çok evladımızı ve dostumuzu Rasulullah'ın hadisleriyle buluşturmak, O'nunla barıştırmak, O'nun manevi iklimiyle hemhal olmalarını sağlamak, O'nsuz bir hayatın hüsrân olduğunu hissettirmek, O'na kavuşabilmenin, O'nun şefaatine nail olmanın, yine O'nun sünnetine uymaktan, O'nun hadislerine vakıf olmaktan geçtiğini kavratmak en önemli gayemizdir.

Tüm bu dilek ve temennilerimle 2016 - 2017 eğitim ve öğretim yılının başarılarla dolu bir yıl olmasını Rabbimden diler, etkinliklere katılarak hadis deryasına dalan öğrencilerimizi kutlar, evlerinde kendi çocuklarına zaman ayıramazken, bu hadis kitabının hazırlanmasında yaz tatilinde bile gece gündüz yoğun bir şekilde çalışan yayın kurulunda görevli değerli öğretmenlerimize, öğrencilerin ezberlediği hadislerinin dinlenmesi için gecesini gündüzüne katan meslek dersleri öğretmenleri ile emeği geçen tüm öğretmenlerimize, bu yarışmalara değerli fikirleriyle katkıda bulunan gönül dostlarımıza, maddî ve manevî yardımlarını esirgemeyen yardımsever kardeşlerimize teşekkür eder, başarılar dilerim.

Tuzla, 15.10.2016
Mehmet TUNCEL
Okul Müdürü

TAKDİM

Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerine sonsuz hamd ve senalar olsun. Bize hayatımızı aydınlatacak bir nur, hakkı batıldan ayırt edici bir ölçü ve ahirete giden yolun haritası olarak kitabı Kur'an'ı verdi. Sonra da bize bu kitabı okuyacak, bizlere kitabın nasıl yaşanabileceğini gösterecek, bizi günahlarımızdan arındıracak, kitabı ve hikmeti öğretecek, bizlere son derece düşkün ve merhametli, canımızdan aziz ve sevgili Rasûl'ünü gönderdi. O'na, âl ve ashabına sonsuz salat ve selamlar olsun.

Allah'ın hitabı ve kitabı olan Kur'an-ı Kerim biz Müslümanların her daim müracaat kaynağıdır. Dinimiz ve dünyamızla ilgili her türlü sıkıntımızı ona sunar ve çare ararız. Fakat bazen aradığımız çözümler kitabımızda açıkça bulunmayabilir. Bu durumda Hitabın ilk muhatabı, Kitabın tebliğcisi, açıklayıcısı, temsilcisi (hayatıyla örnekleyicisi), olan Peygamberimiz bizim başvuracağımız çözüm merkezimiz ve ikinci kaynağımız olmaktadır.

Efendimiz Rabbimizden aldığı ayetleri bizlere iletmış, anlayamayacağımız, bilemeyeceğimiz bölümlerini açıklamış ve nasıl uygulayacağımızı bizzat yaşayarak göstermiştir. Onun yaşantısı Kur'an'ın canlı halidir. O yaşayan Kur'an gibidir. Bu yüzden Efendimizin ahlakını soranlara annemiz Aişe; "Siz hiç Kur'an okumuyor musunuz? Onun ahlakı Kur'an'dı" (Ahmed b. Hanbel, VI, 188) diye cevap vermiştir.

Efendimizin Kur'an'ı, İslâmı açıklamak, göstermek üzere yaşadığı hayata ve bu hayat tarzına Sünnet diyoruz. Bu itibarla sünnet dinin ta kendisi olup, her Müslüman için kesinlikle bağlayıcıdır.

Kur'ân-ı Kerîm başlangıçtan itibaren Rasûlullah (s.a.v.)'ın şahsiyetini yüceltmış, dindeki önemini ve yerini hatırlatmaktan geri durmamıştır. İhtilafli meselelerde Rasûlullah (s.a.v.)'a müracaat,

O'nun emirlerine itaat emredilmiş, O'na muhalefet, Allah'a muhalefet; O'na itaat, Allah'a itaat olarak ifade edilmiştir. İşte bu âyetlerden bazıları:

"Peygamber size neyi verirse onu alın, sizi neden men ederse ondan geri durun..." (Haşr: 59/7)

"Peygamber'e itaat eden Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse bilsin ki, Biz seni onlara bekçi göndermedik."(Nisa:4/80)

"Peygamber'in emrine aykırı hareket edenler, başlarına bir belânın gelmesinden veya can yakıcı bir azaba uğramaktan sakınsınlar." (Nur: 24/63)

"Sana da insanlara gönderileni açıklayasın diye zikri indirdik, belki düşünürler." (Nahl: 16/44)

"And olsun ki, Allah, inananlara, âyetlerini okuyan, onları arındıran, onlara Kitab ve hikmeti (sünneti) öğreten, kendilerinden bir peygamberi göndermekle iyilikte bulunmuştur. Hâlbuki onlar, önceleri apaçık sapıklıkta idiler." (Âl-i İmrân: 3/164)

Allah Teâlâ'nın Hz. Peygamber'i "**en güzel örnek**" diye tanıtması, onun hayatında bütün bu hayat şart ve şekillerine göre İslam çerçevesinde örnek alınabilecek ahenkli bir çeşitlilik, zenginlik ve uygulanabilirlik bulunduğunu göstermektedir. Sünneti, Kur'an'ı bizlere öğreten sahabelerden öğreniyoruz. Sahabeler Peygamberden öğrendikleri dini sonrakilere öğretti, sonrakiler de daha sonrakilere. Bu süreç içinde ilgili bilgiler kayıt altına da alınarak bizlere kadar hem yazılı hem de uygulamalı olarak intikal etti.

Efendimizden bize kadar gelen her hangi bir söz, uygulama ve takrire hadis diyoruz. Hadisler bize sünneti, dolayısıyla dini öğretiyor. Öyleyse hadisler Peygamberin, daha doğrusu Allah'ın murat ettiği dinin nasıl anlaşılıp, uygulanacağını yazılı belgeleridir. Bu yüzden de

oryantalistler en fazla bu cepheden saldırarak İslam Dininin legal (makbul-resmî) uygulamasını ortadan kaldırmak, dinin uygulanabilirliğini yok etmek, daha doğrusu dinin kendisini ortadan kaldırmak istemişlerdir.

Sahabe dönemi dâhil olmak üzere hiç bir dönemde hadisler gelişmiş güzel bir şekilde aktarılmamışlardır. Ne zaman buna yeltenenler oldu ise bu işin ehilleri gerekli cevabı her zaman vermiş, bu gün de vermektedirler.

İşte hadis ilmi bu yüzden geliştirilmiş ve sıkı bir disiplin altına alınmıştır. Geliştirilen bu ilim ölçütlerine göre mevcut bütün rivayetler ve ravileri denetimden geçirilerek sınıflandırılmıştır.

Geliş yollarına göre hadisleri ayırma bunlardan biridir. Yalan üzerinde birleşemeyecek kadar güvenilir kişilerin rivayetleri *mütevâtir* hadis, daha az kişilerin rivayetleri *âhad* hadis diye isimlendirilmiştir. Ahad hadisler de kendi içinde *meşhur*, *aziz* ve *garîb* diye üçe ayrılmıştır.

Ayrıca hadisler kaynağına göre, kudsi, merfu, mevkuף, maktu ve sıhhat derecesine göre de sahih, hasen, zayıf, kabul ve red açısından, makbul ve merdut şeklinde sınıflandırılmıştır. Burası uygun bir mekân olmadığı için ayrıntısına girmiyor ve birkaç Türkçe kaynak eser ismi vermekle iktifa ediyoruz. İ.Lütfi Çakan, Ana hatlarıyla Hadis (Ensar Neşriyat; Kuran ve Hadis); Hadîs Edebiyatı Çeşitleri - Özellikleri - Faydalanma Usulleri (M.Ü. İ.F.Yayımları; Ahmed Naim Tecrid-i Sarih Tercümesi 1. Cilt (Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları).

Mevzu ismiyle anılan rivayetlere gelince, bunlar Peygamberimize aitmiş gibi gösterilen ifadelerden ibarettir. Hiç bir kıymet değeri yoktur. Rivayeti ve amel edilmesi kesinlikle haramdır. Sırf bunları toplayıp, Müslümanları uyarın müstakil kitaplar mevcuttur. Aliyyü'l- Kâri'nin, el-Masnu fi Ma'rifeti'l-Hadîsi'l- Mevzû; Türkçe olarak Mevzu Hadisler, M. Yaşar Kandemir (Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları) gibi.

Bu seneki hadislerimizi, İslam dünyasında en önemli hadis kaynakları arasında gösterilen ve bu anlamda Türkiye’de de kendisine saygın bir yer edinen, **İmam Nevevi**’nin meşhur **Riyazü’s-Salihin** adlı eserinden aldık. Bir çok dile çevrilen bu değerli eserin ülkemizde de farklı baskıları mevcuttur. Tercihimizi **Erkam yayınlarından** 8 cilt olarak çıkan ve muhterem hocalarımız **Prof. Dr. Yaşar KANDEMİR, Prof. Dr. İsmail Lütfi ÇAKAN ve Prof. Dr. Raşit KÜÇÜK** beylerin çok titiz bir çalışma sonucu tercüme ve şerh edip Müslümanların istifadesine sundukları ve ülkemizde bu alanda büyük bir boşluğu doldurduğuna inandığımız kıymetli eserlerinden yana kullandık ve hadislerimizi eserin bu baskısından seçtik.

Toplam 8 cilt ve 1900 hadisten oluşan bu eser zengin muhtevasıyla ve çeşitli seviyedeki dini öğretim kurumlarının ders programlarında okunmasının yanında bilhassa vaaz ve irşad faaliyetlerinin de vazgeçilmez el kitabı olarak geniş bir kullanım alanına sahiptir. Özellikle hadis açıklamalarında ve şerhlerinde günümüzün şartları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuş, hadislerin bu açıdan ihtiva ettiği manalar, anlaşılır ve akıcı bir dille ifade edilmiştir. Her hadisten sonra o hadisten çıkarılacak dersler ve mesajlar “*hadisten öğrendiklerimiz*” başlığı altında maddeler halinde özetlenmiştir.

Bizler de farklı konularda yaklaşık **60** konuda **200** hadis seçerek elinizdeki bu kitabı hazırladık. Aldığımız her hadisin kaynak kitabımızdaki (Riyazü’s-Salihin) numarasını hadisin tercümesinin sonunda parentez içerisinde verdik. Bununla birlikte söz konusu eserde tercümeden sonra verilen kaynak bölümünü de dipnot şeklinde sayfa sonunda belirttik. Ayrıca öğrencilerimizin ezberleyecekleri hadislerin yarışmadaki puan değerini de tercümenin sonuna ekledik.

Bilgi ve becerimizi sonuna kadar kullanmaya çalıştık. Hatalarımız oldu ise gösterilmesini arz eder Mevla’mızdan bağışlanma dileriz.

YARIŞMAYLA İLGİLİ TEKNİK BİLGİLER

Yarışma komisyonumuz yarışma ile ilgili esasları aşağıdaki gibi belirlemiştir:

Komisyon olarak bu yıl yapacağımız yarışmada önceki yıllardan farklı olarak bir takım değişiklikler yaptık.

- Sınıf ayırımını kaldırarak bütün sınıf seviyeleri için ikisi Kur'an-ı Kerim'den seçme ayetler, ikisi de farklı hadis kaynaklarından seçme hadislerden oluşan dört ayrı kitap hazırladık.
- Okulumuzda bugüne kadar hazırlanan "Güldeste" serisinin 9. si olan bu kitabımızda toplam **200** hadis bulunmaktadır. Bu hadisler tüm sınıflar için ortak olarak ezberlenecektir. Ayrıca bir sınıf kategorisi yapılmayacaktır.
- Hadisler metin ve meal ile ezberlenecektir. Hadislerin küçük puntolarla yazılmış sened kısmı ile Türkçe kısmındaki ravi isimlerinin geçtiği bölüm ezbere dahil değildir.
- **Tüm sınıflardaki öğrencilerimiz en az 40 hadis ve 20 ayet veya 40 ayet 20 hadis olmak üzere 60 ayet-hadis ile yarışmaya katılabileceklerdir.**
- **Lise 1. Sınıflar, puan şartı** aranmaksızın sadece belirlenen yukardaki sayıyla yarışmaya katılabileceklerdir. Diğer sınıflarda hadis ve ayet sayının yanında puan şartı getirilmiştir. Şöyle ki:
 - **Lise 2. sınıflar 140 Puan, Lise 3. sınıflar 150 puan, Lise 4. sınıflar 160 puan.**
- Hadis puanları Arapça metnin satır sayısına göre belirlenmiştir. Her bir satır **2 puan** olup Türkçe bölümlerin sonuna eklenmiştir.

- **Yarışma Jürisi**, yarışmada öğrencilerin ezberledikleri hadis sayısını değil bunlara karşılık gelen toplam puanları değerlendirmeye esas alacaklardır.
- **Yarışmaya katılan öğrencilerin** ezberledikleri tüm hadis ve ayetler, kurul tarafından belirlenmiş sorumlu meslek dersleri öğretmenleri tarafından yarışmadan önce tek tek dinlenecek ve hadis takip listesi sorumlu öğretmen tarafından, puanları hesaplanmış ve imzalanmış olarak komisyona teslim edilecektir. Hadis komisyonu bu raporları değerlendirip dikkate alacaktır. İmzasız ve puanı hesaplanmamış dosyalar kabul edilmeyecektir. Bu sebeple yanlış işaretleme ya da yanlış hesaplama olmaması için listeler teslimden önce son defa öğrenci ile kontrol edilmeli ve her ikisi de imzalanmalıdır. Teslimden sonraki tüm sorumluluk taraflara aittir. Yarışma anında jüriden kaynaklanan yanlış bir soru sorulduğu belirlenmişse hemen aynı puanda yeni bir soru sorulacaktır.
- **Sorumlu öğretmenlerimiz** hadisleri okumalı ve telaffuzlara özellikle dikkat etmelidirler. **Unutulmamalıdır** ki bu yarışmadaki temel amacımız dinimizin iki ana kaynağı olan ayet ve hadisleri öğrenmeye ve hayatımıza aktarmaya teşvik etmektir. Telaffuzu doğru olmayan ezberler dikkate alınmamalıdır. Yarışmada esas olan çok sayıda ezberden ziyade kaliteli bir okuyuş güzel bir ezber ve ezber sunumudur.

Değerli öğrencilerimiz! Bu yarışmaları düzenlerken amacımız, sizleri meslekte iyi yetiştirmek, ana kaynakları göstermek, sizlerde ve aracılığınızla bu eserin ulaştığı her yerde, herkeste Kur'an ve Sünnet bilinci oluşturmaktır. Bu yıl tekrar hatırlatıyoruz ki asrımızın en önemli sorunu Allah'ı ve Âhiret gününü unutmaktır. Biz "*İnananların gönüllerinin Allah'ı anması ve O'ndan inen gerçeğe içten bağlanma zamanı daha gelmedi mi? Onlar, daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar; onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı; çoğu yoldan çıkmış kimselerdir.*" (Hadid, 57-16) âyetinde

belirtildiği gibi kitapları ve peygamberlerinden uzaklaştıkça, Allah'ı unutmuş, vahyin ikliminden uzaklaşıp kaybolmuş ümmetlerin başlarına gelenlerin bizim de başımıza gelmesini istemiyoruz.

Ümit ederiz ki vahiy gülistanından derleyip, sunduğumuz bu “güldestesi” de bizi o iklime götürsün. Kalplerimizde Allah ve Peygamber sevgisinden başka bir şey bırakmasın.

Yaz döneminden başlayıp kitabımızın basım aşamasına kadar devam eden bu uzun süreç içerisinde, eserin hazırlanmasında emeği geçen tüm idareci ve öğretmenlerimize teşekkür ve minnetlerimizi sunarız.

Allah (Celle Celâlühû) hepimizin niyetlerini samimi, amellerini salih, dualarını da kabul buyursun. (ÂMİN)

17.10.2016
YAYIN KURULU

İHLAS VE NİYET

وَعَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي حَفْصِ عُمَرَ بْنِ
 الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
 «إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا
 لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ
 هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ
 إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ
 هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوْ
 امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا
 هَاجَرَ إِلَيْهِ»

1. Mü'minlerin emîri Ebû Hafs Ömer ibni Hattâb *radiyallahu anh*, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Yapılan işler niyetlere göre değerlendirilir. Herkes yaptığı işin karşılığını niyetine göre alır. Kimin niyeti Allah'a ve Resûlü'ne varmak, onlara hicret etmekse, eline geçecek sevap da Allah'a ve Resûlü'ne hicret sevabıdır. Kim de elde edeceği bir dünyalığa veya evleneceği bir kadına kavuşmak için yola çıkmışsa, onun hicreti de hicret ettiği şeye göre değerlendirilir.”¹ (Riyazü's-Salihin, 1) 6P

¹ Buhârî, Bed'ü'l-vahy 1, İmân 41; Müslim, İmâret 155

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ صَخْرِ رَضِيَ
 اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ:
 «إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى أَجْسَامِكُمْ ،
 وَلَا إِلَى صُورِكُمْ ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ
 إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ»

2. Ebû Hüreyre Abdurrahman İbni Sahr *radiyallahu anhu*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ sizin bedenlerinize ve yüzlerinize değil, kalplerinize ve amellerinize bakar.”² (Riyazü's-Salihin, 8)^{3P}

وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ نُفَيْعِ بْنِ الْحَارِثِ الثَّقَفِيِّ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَ: «إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ
 بِسَيَفِيهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ

² Müslim, Birr 33. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 9

فِي الذَّارِ» قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ
 ، هَذَا الْقَاتِلُ فَمَا بَالُ
 الْمَقْتُولِ ؟ قَالَ : «إِنَّهُ كَانَ
 حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ»

3. Ebû Bekre Nüfey` İbni Hâris es-Sekafî *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“İki müslüman birbirine kılıç çektiği zaman, öldüren de, ölen de cehennemdedir”.

Bunun üzerine ben:

- Yâ Resûlallah! Öldürenin durumu belli, ama ölen niçin cehennemdedir? diye sordum.

Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem*:

- **“Çünkü o da arkadaşını öldürmek istiyordu” buyurdu.**³ (Riyazü's-Salihin 10)6P

وَعَنْ أَبِي مُوسَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسِ الْأَشْعَرِيِّ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الرَّجُلِ يُقَاتِلُ
 شَجَاعَةً ، وَيُقَاتِلُ حَمِيَّةً وَيُقَاتِلُ
 رِيَاءً ، أَيُّ ذَلِكَ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

³ Buhârî, İmân 22, Diyât 2, Fiten 10; Müslim, Kasâme 33

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مَنْ قَاتَلَ لِيَتَكُونَ
كَلِمَةً لِلَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ »

4. Ebû Mûsâ Abdullah İbni Kays el-Eş'arî *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e:

- Biri cesaretini göstermek, diğeri milletini korumak, öteki kendine yiğit adam dedirtmek için savaştan kimselerden hangisi Allah yolundadır? diye soruldu.

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şu cevabı verdi:

- "Kim, İslâmiyet daha yüce olsun diye savaşıyorsa, o Allah yolundadır."⁴ (Riyazü's-Salihin)7p

İSLAM VE İMAN

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « بُنِيَ
الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ : شَهَادَةِ أَنْ لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ
اللَّهِ ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ ، وَإِيتَاءِ

⁴ Buhârî, İlim 45, Cihad, 15, Farzu'l-humüs 10, Tevhîd 28; Müslim, İmâre 150, 151. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l-cihad 16; Nesâî, Cihad 21; İbni Mâce, Cihad 13

الزَّكَاةُ ، وَحَجُّ الْبَيْتِ ، وَصَوْمِ رَمَازَانَ «

5. İbni Ömer *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“İslâm beş temel üzerine bina kılınmıştır: Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Resülü olduğuna şahitlik etmek. Namazı dosdoğru kılmak, zekâtı hakkıyla vermek, Allah’ın evi Kâbe’yi hacetmek ve Ramazan orucunu tutmak.”⁵ (Riyazü’s- Salihin, 1077)5P

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ
النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيِّ ،
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : « فَوَ اللَّهُ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ
بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ
النَّعَمِ »

6. Sehl İbni Sa'd *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* Ali *radiyallahu anh'a* şöyle dedi:

"Allah'a yemin ederim ki, Cenâb-ı Hakk'ın senin aracılığınla bir tek kişiyi hidayete kavuşturması, senin, en kıymetli dünya nimeti olan kırmızı develere sahip olmandan daha hayırlıdır.”⁶ (Riyazü’s-Salihin,1382)3P

⁵ Buhârî, İmân 1, 2, Tefsîru sûre(2) 30; Müslim, İmân 19-22. Ayrıca bk. Tirmizî, İmân 3; Nesâî, İmân 13

⁶ Buhârî, Fezâilü'l-ashâb 9, Meğâzî 38; Müslim, Fezâilü's-sahâbe 34

HZ. PEYGAMBERİN RİSALETİ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «دَعَوِي مَا تَرَكَتُمْ : إِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَثْرَةَ سُؤَالِهِمْ ، وَاخْتِلَافُهُمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ ، فَإِذَا نَهَيْتُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ ، وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ »

7. Ebu Hüreyre (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Ben size herhangi bir şeyi emredip yasaklamadığım sürece beni kendi halime bırakınız. Sizden önceki ümmetleri çok soru sormaları ve peygamberlerine karşı münakaşa etmeleri helak etmiştir. Size herhangi bir şeyi yasakladığım zaman ondan kesinlikle kaçınınız, bir şeyi emrettiğimde de onu gücünüz yettiğince yerine getiriniz.”⁷ (Riyazü's-Salihin,158)5p

⁷ Buhari, İtisam 2, Müslim Hac 412

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «مَثَلِي
 وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَاراً
 فَجَعَلَ الْجَدَادِبُ وَالْفَرَاشُ يَقَعْنَ
 فِيهَا وَهُوَ يَذُبُّهُنَّ عَنْهَا وَأَنَا
 أَخِذُ بِحُجَزِكُمْ عَنِ النَّارِ، وَأَنْتُمْ
 تَفَلِّتُونَ مِنْ يَدِي»

8. Câbir *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Benim ve sizin durumunuz, ateş yakıp da, ateşine cırcır böcekleri ve pervaneler düşmeye başlayınca, onlara engel olmaya çalışan adamın durumuna benzer. Ben sizi ateşten korumak için kuşaklarınızdan tutuyorum, siz ise benim elimden kurtulmaya, ateşe girmeye çalışıyorsunuz.”⁸ (Riyazü’s-Salihin, 165)5P

EZANIN FAZİLETİ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «لَوْ يَعْلَمُ
 النَّاسُ مَا فِي الذِّدَاءِ وَالصَّفِّ
 الْأَوَّلِ. ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ

⁸ Müslim, Fezâil 19. Ayrıca bk. Buhârî, Rikâk 26; Tirmizî, Edeb 82

يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَأَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ،
 وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهْجِيرِ
 لَأَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا
 فِي الْعَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ
 حَبَوًّا»

9. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“İnsanlar ezan okumanın ve namazda birinci safta bulunmanın ne kadar faziletli olduğunu bilselerdi, kura çekerlerdi. Şayet camide cemaate erken yetişmenin ne kadar faziletli olduğunu bilselerdi, birbirleriyle yarışa girerlerdi. Eğer yatsı namazı ile sabah namazındaki fazileti bilselerdi, emekleyerek ve sürünerek de olsa bu iki namaza gelirlerdi.”⁹ (Riyazü's -Salihin, 1035)6P

وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «
 مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ :
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا
 شَرِيكَ لَهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
 وَرَسُولُهُ ، رَضِيَتْ بِاللَّهِ رَبًّا ،

⁹ Buhârî, Ezân 9, 32, Şehâdât 30; Müslim, Salât 129. Ayrıca bk. Tirmizî, Mevâkît 52; Nesâî, Mevâkît 22, Ezân 31

وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا ، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا
، غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ «

10. Sa'd İbni Ebî Vakkas *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kim müezzini işittiği zaman: Tek olan ve ortağı bulunmayan Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve resûlü olduğuna şahitlik ederim. Rab olarak Allah'tan, resûl olarak Muhammed'den, din olarak İslâm'dan razı oldum, derse, o kimsenin günahları bağışlanır.”¹⁰ (Riyazü's- Salihin, 1042) **6P**

ABDESTİN FAZİLETİ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :
« إِنَّ أُمَّتِي يُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
غُرًّا مُحَجَّلِينَ مِنْ آثَارِ الْوُضُوءِ
فَمَنْ اسْتِطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يُطِيلَ
غُرَّتَهُ ، فَلْيَفْعَلْ »

11. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i:

¹⁰ Müslim, Salât 13. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 42; Nesâî, Ezân 38; İbni Mâce, Ezân 4

“Şüphesiz ki benim ümmetim, kıyamet gününde, abdest izlerinden dolayı yüzleri nurlu, elleri ve ayakları parlak olarak çağırılacaktır. Yüzünün nûrunu artırmaya gücü yeten kimse bunu yapsın” buyururken işittim.¹¹ (Riyazü's- Salihin, 1026)4P

NAMAZ

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَيُقَالُ: أَبُو عَبْدِ
الرَّحْمَنِ ثَوْبَانَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «عَلَيْكَ بِكَثْرَةِ
السُّجُودِ، فَإِنَّكَ لَنْ تَسْجُدَ لِلَّهِ سَجْدَةً
إِلَّا رَفَعَكَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً، وَحَطَّ
عَنْكَ بِهَا خَطِيئَةٌ»

12. Ebû Abdullah (veya Ebû Abdurrahman) Sevbân *radiyallahu anh'*den -ki kendisi Resûlullah'ın azadlı kölesidir- rivayet edildiğine göre o “Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken işittim” demiştir:

“Çok secde etmeye bak! Zira senin Allah için yaptığın her secde karşılığında Allah seni bir derece yükseltir ve bir hatâni siler.”¹² (Riyazü's-Salihin, 108)3P

¹¹ Buhârî, Vudû' 3; Müslim, Tahâret 35

¹² Müslim, Salât 225. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu' 22; Tirmizî, Salât 169; Nesâî, Tatbîk 80, 89.

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ
 الذَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي
 مِنَ اللَّيْلِ إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً ،
 فَإِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ
 خَفِيفَتَيْنِ ، ثُمَّ اضْطَجَعَ عَلَى شِقِّهِ
 الْأَيْمَنِ حَتَّى يَجِيءَ الْمُؤَذِّنُ
 فَيُؤَذِّنُهُ . مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

13. Âişe *radiyallahu anhâ* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* gece on bir rek'at namaz kılarıdı. Sabah tan yeri ağarınca da kısaca iki rek'at namaz kılar, sonra müezzin gelip sabah ezanını okuyuncaya kadar sağ yanı üzerine yaslanıp uzanırlardı.¹³ (Riyazü's-Salihin, 817)6P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
 سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :
 «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِيَابِ
 أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ
 مَرَّاتٍ، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرْنِهِ شَيْءٌ؟»
 قَالُوا: لَا يَبْقَى مِنْ دَرْنِهِ شَيْءٌ ،

¹³ Buhârî, Daavât 5; Müslim, Müsâfirîn 121-12

قَالَ: «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ
الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»

14. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi vesellem*'i şöyle buyururken işittiğini söyledi:

– “Ne dersiniz? Birinizin kapısının önünde bir nehir olsa da, o kimse her gün bu nehirde beş defa yıkansa, kirinden bir şey kalır mı?” Sahâbîler:

– O kimsenin kirinden hiçbir şey kalmaz, dediler. Resûl-i Ekrem:

– “Beş vakit namaz işte bunun gibidir. Allah beş vakit namazla günahları silip yok eder” buyurdular.¹⁴ (Riyazü's-Salihin, 1044)6P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ، مَا لَمْ تُغَشَّ الْكَبَائِرُ»

15. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

¹⁴ Buhârî, Mevâkîf 6; Müslim, Mesâcid 283. Ayrıca bk. Tirmizî, Emsâl 5; Nesâî, Salât 7; İbni Mâce, İnkâmet 193

“Büyük günahlardan kaçınıldığı müddetçe, beş vakit namaz ile iki cuma, aralarında işlenen küçük günahlara kefârettir.”¹⁵ (Riyazü’s- Salihin, 1047)3P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
 « يَتَعَاقِبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ ،
 وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي
 صَلَاةِ الصُّبْحِ وَصَلَاةِ الْعَصْرِ ، ثُمَّ
 يَعْرِجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ ،
 فَيَسْأَلُهُمُ اللَّهُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ :
 كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي؟ فَيَقُولُونَ :
 تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ ، وَأَتَيْنَاهُمْ
 وَهُمْ يُصَلُّونَ »

16. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Bir takım melekler geceleyin, diğer bir takımı da gündüz vakti birbiri ardınca gelip sizin aranızda bulunurlar. Onlar sabah namazı ile ikindi namazında bir araya gelirler. Geceleyin aranızda kalmış olanlar Allah'ın

¹⁵ Müslim, Tahâret 14. Ayrıca bk. Tirmizî, *Mevâkîf* 46; İbni Mâce, *İkâmet* 79

huzuruna çıkarlar. Allah Teâlâ, kullarının halini çok iyi bildiği halde, meleklere:

-Kullarımı ne halde bıraktınız? diye sorar. Melekler:

-Onları namaz kılariken bıraktık; yanlarına da namaz kılariken varmıştık, derler.”¹⁶ (Riyazü's- Salihin, 1052)8P

وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: « إِنَّ بَيْنَ
الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرَكَ
الصَّلَاةَ »

17. Câbir radiyallahu anh şöyle dedi:

- Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i:

“Gerçekten kişi ile şirk ve küfür arasında namazı terketmek vardır” buyururken işittim. ¹⁷ (Riyazü's- Salihin,1080)2P

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

¹⁶ Buhârî,Mevâkît16,Tevhîd23,33;Müslim,Mesâcid210.Ayrıca bk. Nesâî, Salât 21

¹⁷ Müslim, İmân 134. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 15; Tirmizî, İmân 9; İbni Mâce, İkâmet 17

«رَكَعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا»

18. Yine Âişe *radiyallahu anhâ*'dan rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Sabah namazının iki rekat sünneti, dünya ve dünyadaki her şeyden daha hayırlıdır.” ¹⁸ (Riyazü's-Salihin,1104)**1P**

وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِجْعَلُوا مِنْ صَلَاتِكُمْ فِي بُيُوتِكُمْ ، وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا»

19. İbni Ömer *radiyallahu anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Namazınızın bir kısmını evlerinizde kılınız da oraları kabirlere çevirmeyiniz.”¹⁹ (Riyazü's-Salihin,1131)**2P**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : « مَنْ

¹⁸ Müslim, Müsâfirîn 96

¹⁹ Buhârî, Salât 52, Teheccüd 37; Müslim, Müsâfirîn 208, 209. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 199, Vitir 11

قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا
غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ «

20. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kim ramazanın faziletine inanarak ve sevabını Allah'tan bekleyerek terâvih namazını kılsa, geçmiş günahları bağışlanır."²⁰ (Riyazü's-Salihin,1190)**2P**

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : « لَا
صَلَاةَ بِحَضْرَةِ طَعَامٍ ، وَلَا وَهُوَ
يُدَافِعُهُ الْأَخْبَثَانِ «

21. Âişe *radiyallahu anhâ*, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim, dedi:

"Yemek hazırken, büyük ve küçük abdest kişiyi zorlarken kılınan namazın kıymeti yoktur."²¹ (Riyazü's-Salihin, 1757) **2P**

²⁰ Buhârî, İmân 37 ; Müslim, Müşâfirîn 173, 174. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Tirmizî, Savm 1; Nesâî,

²¹ Müslim, Mesâcid 67. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 43

CEMAATLE NAMAZ KILMANIN FAZİLETİ

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَدِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً»

22. İbni Ömer *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir.”²² (Riyazü's- Salihin, 1066)2P

عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : « مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ ، فَكَأَنَّمَا قَامَ نِصْفَ اللَّيْلِ وَمَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ ، فَكَأَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ كُلَّهُ »

23. Osman İbni Affân *radiyallahu anh* şöyle dedi:

– Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle söylerken işittim:

²² Buhârî, Ezân 30; Müslim, Mesâcid 249. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 42; İbni Mâce, Mesâcid 16

“Yatsı namazını cemaatle kılan kimse, gece yarısına kadar namaz kılmış gibidir. Sabah namazını da cemaatle kılan kimse ise bütün gece namaz kılmış gibidir”.²³ (Riyazü's- Salihin, 1073)4P

وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :
«مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ، ثُمَّ مَضَى
إِلَى بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ ، لِيَقْضِيَ
فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ كَانَتْ
خَطْوَاتُهُ إِحْدَاهَا تَحُطُّ خَطِيئَةً ،
وَالْأُخْرَى تَرْفَعُ دَرَجَةً»

24. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Bir kimse evinde güzelce temizlenir, sonra Allah'ın farzlarından bir farzı yerine getirmek için Allah'ın evlerinden birine giderse, attığı adımlardan her biri bir günahı silip yok eder; diğer adımı da onu bir derece yükseltir.”²⁴ (Riyazü's- Salihin, 1056)5P

²³ Müslim, Mesâcid 260

²⁴ Müslim, Mesâcid 282

ORUÇ

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
 : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ : « مَا مِنْ
 عَبْدٍ يَصُومُ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا
 بَاعَدَ اللَّهُ بِذَلِكَ الْيَوْمِ وَجْهَهُ عَنِ
 النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا »

25. Ebu Said el-Hudrî (r.a.)'den bize aktarıldığına göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Herhangi bir kimse Allah rızası için bir gün oruç tutarsa Allah o kimsenin yüzünü Cehennem ateşinden yetmiş yıl uzak tutar." ²⁵ (Riyazü's- Salihin,1218)3p

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي
 السَّحُورِ بَرَكَتَةً»

26. Enes *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Sahur yapınız, zira sahurda bolluk bereket vardır." ²⁶
 (Riyazü's-Salihin,1232)1P

²⁵ Buhari, Cihad, 36; Müslim, Sıyam, 167

²⁶ Buhârî, Savm 20; Müslim, Sıyâm 45. Ayrıca bk. Tirmizî, Savm 17; Nesâî, Sıyâm 18,19; İbni Mâce, Sıyâm 22

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «
فَضْلُ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ
الْكِتَابِ أَكْلَةُ السَّحَرِ»

27. Amr İbnu'l-Âs *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Bizim orucumuz ile Ehl-i kitabın orucu arasındaki en önemli fark sahur yemeğidir."²⁷ (Riyazü's-Salihin,1235)2P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «
يَدْعُ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلِ بِهِ
فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدْعَ طَعَامَهُ
وَشَرَابَهُ»

28. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kim yalan konuşmayı ve yalan dolanla iş yapmayı terketmezse, Allah o kimsenin yemesini, içmesini bırakmasına kıymet vermez."²⁸ (Riyazü's-Salihin,1244)3P

²⁷ Müslim, Sıyâm 46. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 15; Tirmizî, Savm 17; Nesâî, Sıyâm 27

²⁸ Buhârî, Savm 8, Edeb 51. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 25; Tirmizî, Savm 16; İbni Mâce, Sıyâm 21

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ : شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ ، وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ : صَلَاةُ اللَّيْلِ »

29. Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'den* rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Ramazan orucu dışında en faziletli oruç, Allah'ın ayı muharremde tutulan oruçtur. Farzlar dışında en faziletli namaz da gece namazıdır."²⁹ (Riyazü's-Salihin,1249)3P

عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : « مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا ، كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْءٌ »

²⁹ Müslim, Sıyâm 202, 203. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 56; Tirmizî, Mevâkîf 207; Nesâî, Kıyâmü'l-leyl 6

30. Zeyd İbni Hâlid el-Cühenî *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kim bir oruçluyu iftar ettirirse, oruçlu kadar sevap kazanır. Oruçlunun sevabından da hiçbir şey eksilmez."³⁰
(Riyazü's-Salihin,1268)3P

KADİR GEÇESİNİ İHYÂ ETMEK

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «مَنْ
قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا
وَاحْتِسَابًا ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ
دَنْبِهِ»

31. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek Kadir gecesini değerlendiren kişinin geçmiş günahları bağışlanır."³¹ (Riyazü's-Salihin, 1192)2P

³⁰ Tirmizî, Savm 82. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 44; İbni Mâce, Sıyâm 45

³¹ Buhârî, İmân 25, 27, 28, 35, Savm 6, Terâvih 1, Leyletü'l-kadr 1; Müslim, Müsâfirîn 173-176. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Tirmizî, Savm 1; Nesâî, Kıyâmü'l-leyl 3, Savm 39-40; İbni Mâce, İkâmet 173, Sıyâm 2, 39

HAC

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ
الْعَمَلِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «إِيمَانٌ
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ» قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟
قَالَ: «الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»
قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: «حَجٌّ
مَبْرُورٌ»

32. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh* şöyle dedi: Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem'e*:

- En üstün amel hangisidir? diye soruldu.
- "Allah ve Resulü'ne iman etmektir" buyurdu.
- Sonra hangisidir? denildi.
- "Allah yolunda cihad etmektir" buyurdu.
- Sonra hangisidir? denildi.
- "Makbul olan hacdır" buyurdu. ³² (Riyazü's-Salihin,1276)6P

³² Buhârî, İmân 18, Hac 4, 34, 102, Umre 1, Sayd 26, Cihâd 1, Tevhîd 47; Müslim, İman 135, Hac 204, 437. Ayrıca bk. Tirmizî, Fedâilü'l-cihâd 22, Hac 88; Nesâî, Hac 4, 5, 6, Cihâd 17; İbni Mâce, Menâsik 3

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «مَنْ
حَجَّ فَلَمْ يَرْفُثْ، وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ
كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ»

33. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh* dedi ki, ben Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Kötü söz söylemeden ve büyük günah işlemeyen hacceden kimse, annesinden doğduğu gündeki gibi günahsız olarak (evine) döner."³³(Riyazü's-Salihin,1277)2P

KUR'ANI KERİM OKUMANIN FAZİLETİ

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «
اقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ
الْقِيَامَةِ شَفِيعاً لِأَصْحَابِهِ»

34. Ebû Ümâme *radiyallahu anh*, ben Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i:

"Kur'an okuyunuz. Çünkü Kur'an, kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefaatçi olarak gelecektir" buyururken işittim, demiştir.³⁴ (Riyazü's- Salihin, 993)2P

³³ Buhârî, Hac 4, Muhsar 9, 10; Müslim, Hac 438. Ayrıca bk. Tirmizî, Hac 2; Nesâî, Hac 4; İbni Mâce, Menâsik 3

³⁴ Müslim, Müsâfirîn 252. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 249, 251

وَعَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
 «خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ
 وَعَلَّمَهُ»

35. Osmân İbni Affân *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Sizin en hayırlılarınız, Kur’an’ı öğrenen ve öğretenlerinizdir.”³⁵ (Riyazü’s- Salihin, 995)1P

وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
 «مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ
 الْقُرْآنَ مَثَلُ الْأُتْرَجَةِ : رِيحُهَا
 طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا حُلْوٌ ، وَمَثَلُ
 الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ
 كَمَثَلِ التَّمْرَةِ : لَا رِيحَ لَهَا
 وَطَعْمُهَا حُلْوٌ ، وَمَثَلُ الْمُدَافِقِ
 الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ

³⁵ Buhârî, Fezâilü'l-Kur’ân 21. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Salât 349; Tirmizî, Fezâilü'l-Kur’ân 15; İbni Mâce, Mukaddime 16

الرَّيْحَانَةُ : رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا
 مُرٌّ ، وَمَثَلُ الْمُدَافِقِ الَّذِي لَا
 يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ :
 لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ»

36. Ebû Mûsa el-Eş'arî *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kur'an okuyan mü'min portakal gibidir: Kokusu hoş, tadı güzeldir. Kur'an okumayan mü'min hurma gibidir: Kokusu yoktur, tadı ise güzeldir. Kur'an okuyan münâfık fesleşen gibidir: Kokusu hoş fakat tadı acıdır. Kur'an okumayan münâfık Ebû Cehil karpuzu gibidir: Kokusu yoktur ve tadı da acıdır.”³⁶ (Riyazü's- Salihin, 997)10P

وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مَنْ
 قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ
 حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا
 لَا أَقُولُ : الْم حَرْفٌ ، وَلَكِنْ :
 أَلِفٌ حَرْفٌ ، وَوَلَامٌ حَرْفٌ ، وَمِيمٌ حَرْفٌ

«

³⁶ Buhârî, Et'ime 30 Fezâilü'l-Kur'ân 17, Tevhîd 36; Müslim, Müsâfirîn 243.
 Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 16;

Tirmizî, Edeb 79; İbni Mâce, Mukaddime 16

37. İbni Mes'ûd *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kim Kur’ân-ı Kerîm’den bir harf okursa, onun için bir iyilik sevabı vardır. Her bir iyiliğin karşılığı da on sevaptır. Ben, elif lâm mîm bir harftir demiyorum; bilâkis elif bir harftir, lâm bir harftir, mîm de bir harftir.”³⁷ (Riyazü’s-Salihin, 1001)**4P**

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «إِنَّ الَّذِي لَيْسَ فِي جَوْفِهِ شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ كَأَبَيْتِ الْخَرْبِ»

38. İbni Abbâs *radiyallahu anhümâ'dan* rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kalbinde Kur’an’dan bir miktar bulunmayan kimse harap ev gibidir.”³⁸ (Riyazü’s- Salihin, 1002)**2P**

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :
إِنَّمَا مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْآنِ كَمَثَلِ

³⁷ Tirmizî, Fezâilü'l-Kur’ân 16

³⁸ Tirmizî, Fazâilü'l-Kur’ân 18. Ayrıca bk. Dârimî, Fezâilü'l-Kur’ân 1; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 223

الْإِبِلِ الْمُعَقَّلَةِ ، إِنَّ عَاهَدَ
عَلَيْهَا أَمْسَكَهَا ، وَإِنْ أَطْلَقَهَا ،
ذَهَبَتْ »

39. İbni Ömer *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kur’an hâfızı, bağlı devenin sâhibine benzer. Deve sahibi devesini sürekli gözetirse elinde tutar. Eğer onunla ilgilenmezse kaçıp gider.”³⁹ (Riyazü’s- Salihin, 1005)3P

MÜ’MİNLERİN ÖZELLİKLERİ

عَنْ أَبِي يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ ، وَعَمِلَ
لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ ، وَالْعَاجِزُ مَنْ
أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا ، وَتَمَنَّى عَلَى
اللَّهِ الْأَمَانِيَّ»

40. Ebû Ya’lâ Şeddâd İbni Evs *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Akıllı kişi, nefesine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de, nefisini duygularına tâbi kılan ve

³⁹ Buhârî, Fezâilü'l-Kur’ân 23; Müslim, Müsâfirîn 226. Ayrıca bk. Nesâî, İftitâh 37

Allah'tan dileklerde bulunup duran (bunu yeterli gören) dır".⁴⁰ (Riyazü's-Salihin, 67)4P

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
«مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
حُسْنُ إِسْلَامٍ الْمَرْءُ تَرَكَهُ مَالًا
يَعْنِيهِ»

41. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kendisini (doğrudan) ilgilendirmeyen şeyi terketmesi, kişinin iyi müslüman oluşundandır." ⁴¹
(Riyazü's-Salihin, 68)1P

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
«يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ
لِنَفْسِهِ»

42. Enes *radiyallahu anh'* den rivayet edildiğine göre, Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz." ⁴² (Riyazü's-Salihin, 185)2P

⁴⁰ Tirmizî, Kıyâmet 25. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd31

⁴¹ Tirmizî, Zühd 11. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 12

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «**الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ**»

43. Abdullah İbni Amr İbni Âs *radıyallahu anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre, Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Müslüman, dilinden ve elinden müslümanların zarar görmediği kimsedir. Muhâcir ise, Allah'ın yasakladığı şeylerden uzak duran kimsedir.”⁴³ (Riyazü's- Salihin, 213)**3P**

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ :
«**قَالَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ
خُلُقًا ، وَخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ
لِنِسَائِهِمْ**»

⁴² Buhârî, İmân 7; Müslim, İmân 71-72. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 59; Nesâî, İmân 19, 33; İbn Mâce, Mukaddime 9

⁴³ Buhârî, İmân 4-5, Rikâk 26; Müslim, İmân 64-65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 2; Tirmizî, Kıyâmet 52, İmân 12

44. Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Mü'minlerin îmân bakımından en mükemmeli, huyu en iyi olanıdır. Hayırlınız, kadınlarına karşı hayırlı olanlardır.”⁴⁴ (Riyazü's- Salihin, 280)3P

وَعَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حِلَاوَةَ الْإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا ، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَّفَ فِي النَّارِ»

45. Enes İbni Mâlik *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Üç özellik vardır; bunlar kimde bulunursa o, imanın tadını tadar:

⁴⁴ Tirmizî, Radâ` 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet, 15; İbni Mâce, Nikâh 50

Allah ve Resûlünü, (bu ikisinden başka) herkesden fazla sevmek.

Sevdiğini Allah için sevmek.

Allah kendisini küfür bataklığından kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmeyi, ateşe atılmak gibi çirkin ve tehlikeli görmek.”⁴⁵ (Riyazü's- Salihin, 376)7P

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « لَيْسَ
الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ ، وَلَا اللَّعَّانِ
، وَلَا الْفَاحِشِ ، وَلَا الْبَذِيءِ »

46. İbni Mes'ûd *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Mü'min; insanları kötöleyen, lânetleyen, kötü söz ve çirkin davranış sergileyen kimse değildir." ⁴⁶ (Riyazü's-Salihin, 1738)2P

⁴⁵ Buhârî, İmân 9, 14, İkraah 1, Edeb 42; Müslim, İmân 67. Ayrıca bk. Tirmizî, İmân 10

⁴⁶ Tirmizî, Birr 48. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 405, 416

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرِ مَرَّتَيْنِ »

47. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Mü'min bir yılan deliğinden iki defa ısırılmaz.”⁴⁷
(Riyazü's-Salihin, 1838) **1P**

AHLAK

وَعَنْ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « أَلْبِرٌ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ ، وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ »

48. Nevvâs İbni Sem'ân *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Peygamber *aleyhisselâm* şöyle buyurdu:

“İyilik güzel ahlâktan ibarettir. Günah ise içini tırmalayıp durduğu halde insanların bilmesini istemediğin şeydir.”⁴⁸ (Riyazü's-Salihin, 591) **3P**

⁴⁷ Buhârî, Edeb 83; Müslim Zühd 63. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 29; İbni Mâce, Fiten 13

⁴⁸ Müslim, Birr 14, 15. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 52

وَعَنْ أَبِي مَرْيَمَ الْأَزْدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ،
 أَنَّهُ قَالَ لِمُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : سَمِعْتُ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «
 مَنْ وَلَاهُ اللَّهُ شَيْئاً مِنْ أُمُورِ
 الْمُسْلِمِينَ فَاحْتَجَبَ دُونَ حَاجَتِهِمْ
 وَخَلَّتِهِمْ وَفَقَرِهِمْ ، اِحْتَجَبَ اللَّهُ
 دُونَ حَاجَتِهِ وَخَلَّتِهِ وَفَقَرِهِ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ »

49. Ebû Meryem el-Ezdî *radıyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, kendisi Muâviye *radıyallahu anh'a* şöyle dedi:

Ben Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken dinledim:

- “Allah Teâlâ bir kimseyi müslümanların başına idareci yapar, o da halkın işlerinin bitirilmesine, ihtiyaç ve sıkıntılarının giderilmesine engel olmaya kalkarsa, kıyamet gününde Allah Teâlâ da onun işlerinin bitirilmesine, ihtiyaç ve sıkıntılarının giderilmesine engel olur.”⁴⁹ (Riyazü's-Salihin, 659)5P

⁴⁹ Ebû Dâvûd, İmâre 13; Tirmizî, Ahkâm 6

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْسَنَ
النَّاسِ خُلُقًا

50. Enes *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* insanların en güzel ahlâklısı idi.⁵⁰ (Riyazü's-Salihin, 622)2P

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «يَسِّرُوا وَلَا
تُعَسِّرُوا. وَبَشِّرُوا وَلَا تَنْفِرُوا»

51. Enes *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız. Müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz.”⁵¹ (Riyazü's-Salihin, 638)1P

DOĞRULUK VE DOĞRU SÖZLÜK

وَعَنْ أَبِي عَمْرٍو ، وَقِيلَ أَبِي عَمْرَةَ سُفْيَانَ
بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ :
يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ
قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ .

⁵⁰ Buhârî, Edeb 112; Müslim, Mesâcid 267, Edeb 30. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 1; Tirmizî, Birr 69

⁵¹ Buhârî, İlim 11, Edeb 80, Cihâd 164; Müslim, Cihâd 6-7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 17

قَالَ: « قُلْ : آمَدْتُ بِإِلَهِ: ثُمَّ
اسْتَقِمَّ »

52. Ebû Amr (veya Ebû Amre) Süfyân İbni Abdullah *radiyallahu anh* şöyle dedi:

- Yâ Resûlallah! Bana İslâmı öylesine tanıt ki, onu bir daha senden başkasına sormaya ihtiyaç hissetmeyeyim, dedim.

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

- “Allah’a inandım de, sonra da dosdoğru ol!” buyurdu.⁵² (Riyazü’s-Salihin, 86)4P

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا، وَإِنَّ الْكُذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى الذَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا »

53. Abdullah İbni Mes’ud *radiyallahu anh*’den rivâyet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

⁵² Müslim, İmân 62. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 61; İbni Mâce, Fiten 12.

“Şüphesiz ki sözde ve işde doğruluk hayra ve üstün iyiliğe yönelir. İyilik de cennete iletir. Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında sıddîk (doğrucu) diye kaydedilir. Yalancılık, yoldan çıkmaya (fücûr) sürükler. Fücûr da cehenneme götürür. Kişi yalan söyleye söyleye Allah katında çok yalancı (kezzâb) diye yazılır.”⁵³ (Riyazü's-Salihin, 55)7P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ»

54. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Her duyduğunu nakletmesi kişiye yalan olarak yeter."⁵⁴ (Riyazü's-Salihin, 1551)2P

MERHAMETLİ OLMAK

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَبَّلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَسَنَ ابْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، وَعِنْدَهُ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ ، فَقَالَ الْأَقْرَعُ : إِنَّ لِي عَشْرَةَ مِنْ الْوَلَدِ

⁵³ Buhâri, Edeb 69; Müslim, Birr 103-105. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 80; Tirmizi, Birr 46; İbni Mâce, Mukaddime 7; Duâ 5

⁵⁴ Müslim, Mukaddime 5

مَا قَبَّلْتُ مِنْهُمْ أَحَدًا فَنظَرَ إِلَيْهِ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَقَالَ : «مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ»

55. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem*, Ali *radiyallahu anh*'in oğlu Hasan'ı öpmüştü. O sırada Akra İbni Hâbis de Peygamberimiz'in yanında bulunuyordu. Akra:

Benim on tane çocuğum var, onlardan hiç birini öpmedim, dedi. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ona hayretle bakıp:

“Merhamet etmeyen kimseye merhamet olunmaz” buyurdular.⁵⁵ (Riyazü's -Salihin, 227) **8P**

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ عَمْرِوٍ وَقَيْلِ سَهْلِ بْنِ
الرَّبِيعِ بْنِ عَمْرِوٍ الْأَنْصَارِيِّ الْمَعْرُوفِ بِابْنِ
الْحَنْظَلِيَّةِ ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ
، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَعِيرٍ قَدْ لَحِقَ
ظَهْرُهُ بِبِطْنِهِ فَقَالَ : « إِتَّقُوا
اللَّهُ فِي هَذِهِ الْبَهَائِمِ الْمُعْجَمَةِ

⁵⁵ Buhârî,Edeb18;Müslim, Fezâil65.Ayrıcabk. Ebû Dâvûd, Edeb 145;Tirmizî, Birr 12

فَارْكَبُوهَا صَالِحَةً ، وَكُلُّوهَا
صَالِحَةً»

56. Rıdvân Bey'atinde bulunanlardan olup İbnü'l-Hanzaliyye diye bilinen Sehl İbni Amr - veya Sehl İbni Rebî' İbni Amr el-Ensârî- *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* karnı sırtına yapışmış (böğürleri göçmüş) bir devenin yanından geçti ve:

- **“Konuşamayan bu hayvanlar hakkında Allah'tan korkun! Besili olarak binin, besili olarak kesip yiyin!”** buyurdu.⁵⁶ (Riyazü's- Salihin, 968)5P

YETİMLERİ VE KİMSESİZLERİ KORUMAK

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «أَنَا
وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا»
وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى
وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا

57. Sehl İbni Sa'd *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

“Ben ve yetimi himâye eden kimse cennette şöylece beraber bulunacağız” buyurdu ve işaret parmağıyla orta

⁵⁶ Ebû Dâvûd, Cihâd 44

parmağını, aralarını biraz aralayarak, gösterdi.⁵⁷ (Riyazü's-Salihin, 264) **3P**

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ عَالَ جَارِيَتَيْنِ حَتَّى تَبْلُغَا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ» وَضَمَّ أَصَابِعَهُ

58. Enes İbni Mâlik *radıyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Her kim iki kız çocuğunu yetişkinlik çağına gelinceye kadar büyütüp terbiye ederse, kıyamet günü o kimseyle ben şöyle yanyana bulunacağız” buyurdu ve parmaklarını bitiştiirdi.⁵⁸ (Riyazü's- Salihin, 269) **3P**

وَعَنْ أَبِي شُرَيْحٍ خُوَيْلِدِ بْنِ عَمْرِو الخَزَاعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَحْرَجُ حَقَّ الضَّعِيفِينَ الْيَتِيمِ وَالْمَرْأَةِ»

⁵⁷ Buhârî, Talâk 25, Edeb 24. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Birr 14

⁵⁸ Müslim, Birr 149. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 13

59. Ebû Şüreyh Huveylid İbni Amr el-Huzâ'î *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Peygamber *aleyhisselâm* şöyle buyurdu:

“Allahım! İki zayıf kimsenin, yetimle kadının hakkını yemekten herkesi şiddetle sakındırıyorum.”⁵⁹ (Riyazü's - Salihin, 272)2P

ANA BABAYA İYİLİK VE AKRABAYI ZİYARET

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ
إِلَى اللَّهِ تَعَالَى؟ قَالَ: «الصَّلَاةُ
عَدَى وَقْتِهَا» قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟
قَالَ: «بِرُّ الْوَالِدَيْنِ» قُلْتُ: ثُمَّ
أَيُّ؟ قَالَ: «الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
« مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

60. Ebû Abdurrahman Abdullah İbni Mes`ûd *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Peygamber *aleyhisselâm*'a:

- Allah'ın en çok beğendiği amel hangisidir? diye sordum.

⁵⁹ Nesâî, es-Sünenü'l-kübrâ, 'İşretü'n-nisâ, 64, (V, 363). Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 6

- **“Vaktinde kılınan namazdır”** diye cevap verdi.
- Sonra hangi ibadet gelir? dedim.
- **“Ana ve babaya iyilik ve itaat etmek”** buyurdu.
- Daha sonra hangisi gelir? diye sordum.
- **“Allah yolunda cihâd etmek”** buyurdu.⁶⁰ (Riyazü's-Salihin, 314)**6P**

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «لَا يَجْزِي وُلْدٌ وَالِدًا إِلَّا أَنْ يَجِدَهُ مَمْلُوكًا ، فَيَشْتَرِيَهُ ، فَيُعْتِقَهُ»

61. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Hiçbir evlâd babasının hakkını ödeyemez. Şayet onu köle olarak bulur ve satın alıp âzâd ederse, babalık hakkını ödemiş olur.”⁶¹ (Riyazü's-Salihin, 315)**2P**

وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ

⁶⁰ Buhârî, Mevâkît 5, Cihâd 1, Edeb 1, Tevhîd 48; Müslim, İmân 137-139.

Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 14, Birr 2; Nesâî, Mevâkît 51

⁶¹ Müslim, İtk 25. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 8; İbni Mâce, Edeb 1

صَحَابَتِي؟ قَالَ : «أُمَّكَ» قَالَ :
 ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ : «أُمَّكَ» قَالَ : ثُمَّ
 مَنْ؟ قَالَ : «أُمَّكَ» قَالَ : ثُمَّ
 مَنْ؟ قَالَ : «أَبُوكَ»

62. Ebu Hureyre *radiyallahu anh'*den rivayetle; Bir adam Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem'*e gelerek:

- Kendisine en iyi davranmam gereken kimdir? diye sordu.

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem'*:

- **"Annen!"** buyurdu.

Adam:

- Ondan sonra kimdir? diye sordu.

- **"Annen!"** buyurdu.

Adam tekrar:

- Ondan sonra kim gelir? diye sordu.

- **"Annen!"** dedi.

Adam tekrar:

- Sonra kim gelir? diye sordu.

Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem'*:

- **"Baban!"** cevabını verdi.⁶² (Riyazü's- Salihin,318)5P

⁶² Buhârî, Edeb 2; Müslim, Birr 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Vesâyâ 4; Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 1

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ، وَيُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ»

63. Enes *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Rızkının çoğalmasını, ömrünün uzamasını isteyen kimse, akrabasını kollarıp gözetsin.”⁶³ (Riyazü’s-Salihin, 321)2P

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ خَالِدِ بْنِ زَيْدِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ، وَيُبَاعِدُنِي مِنَ النَّارِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «تَعْبُدُ اللَّهَ، وَلَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَتَصِلُ الرَّحِمَ»

⁶³ Buhârî, Edeb12, Büyû`13; Müslim, Birr20, 21. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 45

64. Ebû Eyyûb Hâlid İbni Zeyd el-Ensârî *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre bir adam:

- Yâ Resûlallah! Beni Cennete götürüp cehennemden uzaklaştıracak davranışı haber ver, dedi.

Bunun üzerine Peygamber *aleyhisselâm* şöyle buyurdu:

- **“Allah’a ibadet edip ona hiçbir şeyi denk tutmazsın. Namazı kılar, zekâtı verir ve akrabayı koruyup gözetirsin.”**⁶⁴ (Riyazü’s -Salihin, 333)6P

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«الْكَبَائِرُ الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ ، وَعُقُوقُ
الْوَالِدَيْنِ ، وَقَتْلُ النَّفْسِ ،
وَالْيَمِينُ الْغَمُوسُ»

65. Abdullah İbni Amr İbni Âs *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre Peygamber *aleyhisselâm* şöyle buyurdu:

“Büyük günahlar şunlardır: Allah’a ortak koşmak, ana babaya itaatsizlik etmek, haksız yere adam öldürmek ve yalan yere yemin etmek.”⁶⁵ (Riyazü’s- Salihin, 339)3P

⁶⁴ Buhârî, Edeb 10; Müslim, İmân 14. Ayrıca bk. Nesâî, Salât 10

⁶⁵ Buhârî, Eymân ve'n-nüzûr 16, Diyât 2, İstîtâbetü'l-mürteddîn 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (4) 6; Nesâî, Tahrîm 3, Kasâme 48

AILENİN GEÇİMİNİ SAĞLAMAK

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «
 دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ،
 وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي رَقَبَةٍ ،
 وَدِينَارٌ تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلَى مِسْكِينٍ ،
 وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ ،
 أَعْظَمُهَا أَجْرًا الَّذِي أَنْفَقْتَهُ عَلَى
 أَهْلِكَ »

66. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Allah yolunda sarfettiğin para, köle âzâd etmek için harcadığın para, fakire sadaka verdiğin para ve bir de aile fertlerinin ihtiyaçları için harcadığın para var ya! İşte bunların içinde sana en çok sevap kazandıracak olanı, ailen için harcadığın paradır.”⁶⁶ (Riyazü's- Salihin, 291)5P

وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَ : « أَلَيْدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنْ
 أَلَيْدِ السُّفْلَى وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ
 ، وَخَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا كَانَ عَنْ ظَهْرٍ

⁶⁶ Müslim, Zekât 39

غِدَى ، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ ، يُعِفَّهُ اللَّهُ
، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ»

67. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Peygamber *aleyhisselâm* şöyle buyurdu:

“Veren el alan elden hayırlıdır. Yardım etmeye, geçimini üstlendiğin kimselerden başla! Sadakanın hayırlısı, ihtiyaç fazlası maldan verilendir. Kim insanlardan bir şey istemezse, Allah onu kimseye muhtaç etmez. Kim de tok gözlü olursa, Allah onu zengin kılar.”⁶⁷
(Riyazü's- Salihin, 298)5P

ELİNİN EMEĞİYLE GEÇİNMEK

وَعَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ
أَحْبَلَهُ ثُمَّ يَأْتِيَ الْجَبَلَ ، فَيَأْتِي
بِحُزْمَةٍ مِنْ حَطَبٍ عَلَى ظَهْرِهِ
فَيَبِيعُهَا ، فَيَكْفَى اللَّهُ بِهَا وَجْهَهُ
، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ ،
أَعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ»

⁶⁷ Buhârî, Zekât 18, Nefekât 2; Müslim, Zekât 94-97, 106, 124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 28, 39; Tirmizî, Zekât 38, Birr 77, Zühd 32; Nesâî, Zekât 53, 60

68. Ebû Abdullah Zübeyr İbni'l-Avvâm *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Herhangi birinizin iplerini alıp dağa gitmesi ve sırtına bir bağ odun yüklenip getirerek onu satması ve Allah'ın bu sebeple onun onurunu koruması, verseler de vermeseler de insanlardan bir şeyler dilenmesinden çok hayırlıdır.”⁶⁸ (Riyazü's-Salihin, 540)**5P**

وَعَنْ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدٍ يَكْرَبُ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ ، عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :
«مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا خَيْرًا مِنْ
أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ ، وَإِنْ نَبِيَّ
اللَّهِ دَاوُدَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ»

69. Mikdâm İbni Ma'dîkerib *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Hiçbir kimse, asla kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir. Allah'ın Peygamberi Dâvûd aleyhisselâm da kendi elinin emeğini yedi.”⁶⁹ (Riyazü's-Salihin, 544)**4P**

⁶⁸ Buhârî, Zekât 50, 53; Büyü' 15, Müsâkât 13. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 85; İbni Mâce, Zekât 25

⁶⁹ Buhârî, Büyü' 15, Enbiyâ

KANAAT VE TOK GÖZLÜLÜK

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَيْسَ الْغَنِيُّ عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ، وَلَكِنَّ الْغَنِيَّ غِنَى النَّفْسِ»

70. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Gerçek zenginlik, mal çokluğu değil, gönül tokluğudur.”⁷⁰ (Riyazü's-Salihin, 523)2P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ سَأَلَ النَّاسَ تَكْثُرًا فَإِنَّمَا يَسْأَلُ جَمْرًا، فَلْيَسْتَقِلَّ أَوْ لِيَسْتَكْثِرْ»

71. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Mal biriktirmek için dilenen, gerçekte kor istiyor demektir. Artık ister az, ister çok dilensin.”⁷¹ (Riyazü's-Salihin, 533)2P

⁷⁰ Buhârî, Rikak 15; Müslim, Zekât 130. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 40; İbni Mâce, Zühd 9

⁷¹ Müslim, Zekât 105. Ayrıca bk. İbn Mâce, Zekât 25

HAYÂ

وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ،
 ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ : «الْحَيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ»

72. İmrân İbni Husayn *radiyallâhu anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Hayâ ancak hayır kazandırır.”⁷² (Riyazü's-Salihin, 683) **1P**

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «مَا كَانَ
 الْفُحْشُ فِي شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ ، وَمَا
 كَانَ الْحَيَاءُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ»

73. Enes *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Bir işte kötülük, çirkinlik bulunması onu lekeler; bir işte hayâ duygusunun bulunması ise onu süsler.”⁷³ (Riyazü's-Salihin, 1739) **2P**

⁷² Buhârî, Edeb 77; Müslim, İmân 60

⁷³ Tirmizî, Birr 47. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 17

وَعَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «
 إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ
 النَّبِيِّ الْأُولَى : إِذَا لَمْ تَسْتَحْ
 فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ »

74. Ebû Mes'ûd el-Ensârî *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“İlk peygamberlerden itibaren halkın hatırında kalan bir söz vardır: Utanmadıktan sonra dilediğini yap!”⁷⁴
 (Riyazü's-Salihin, 1848)3P

SELÂM VERMEK

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ
 عَنْهُمَا : أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ ؟
 قَالَ «تُطْعِمُ الطَّعَامَ ، وَتَقْرَأُ
 السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ
 تَعْرِفْ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

⁷⁴ Buhârî, Enbiyâ 54, Edeb 78. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 6; İbni Mâce, Zühd 17

75. Abdullah İbni Amr İbni Âs *radiyallahu anhümâ* şöyle dedi:

Bir adam, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e:

- İslâm'ın hangi özelliği daha hayırlıdır, diye sordu? Resûl-i Ekrem:

“Yemek yedirmen, tanıdığın ve tanımadığın herkese selâm vermandır” buyurdu.⁷⁵ (Riyazü's- Salihin, 846)**5P**

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « إِذَا
انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ
فَلْيُسَلِّمْ ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَقُومَ
فَلْيُسَلِّمْ ، فَلْيَسْتِ الْأُولَى بِأَحَقِّ مِنَ
الْآخِرَةِ »

76. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz bir meclise vardığında selâm versin. Oturduğu meclisten kalkmak istediği zaman da selâm versin. Önce verdiği selâm, sonraki selâmından daha üstün değıldir.”⁷⁶ (Riyazü's -Salihin, 871)**4P**

⁷⁵ Buhârî, İmân 20; İsti'zân 9, 19; Müslim, İmân 63. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 131; Nesâî, İmân 12

⁷⁶ Ebû Dâvûd, Edeb 139; Tirmizî, İsti'zân 15

HASTA ZİYARETİ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «مَنْ عَادَ مَرِيضًا أَوْ زَارَ أَخًا لَهُ فِي اللَّهِ ، نَادَاهُ مُنَادٍ : بِيَأْنُ طِبْتِ ، وَطَابَ مَمَشَاكَ ، وَتَبَوَّأْتَ مِنْ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا»

77. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den nakledildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Bir insan, bir hastanın halini hatırını sormaya gider veya Allah için sevdiği bir kişiyi ziyâret ederse, ona bir melek şöyle seslenir:

Sana ne mutlu! Güzel bir yolculuk yaptın. Kendine cennette barınak hazırladın!”⁷⁷ (Riyazü's- Salihin, 363)^{4P}

وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «عُودُوا الْمَرِيضَ ، وَأَطْعِمُوا الْجَائِعَ ، وَفُكُّوا الْعَانِيَّ»

⁷⁷ Tirmizî, Birr 64. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 2

78. Ebû Mûsâ *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Hastayı ziyaret edin, aç olanı doyurun, esiri kurtarın!”⁷⁸ (Riyazü's -Salihin, 899)2P

وَعَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عُمَانَ بْنِ الْعَاصِ ،
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّهُ شَكَاَ إِلَى رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَعاً
يَجِدُهُ فِي جَسَدِهِ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «ضَعْ
يَدَكَ عَلَى الَّذِي يَأْلَمُ مِنْ جَسَدِكَ
وَقُلْ : بِسْمِ اللَّهِ ثَلَاثاً وَقَدْ سَبَعَ
مَرَّاتٍ : أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ
مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأَحَازِرُ»

79. Ebû Abdullah Osman İbni Ebül-Âs *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, (müslüman olduğundan beri) vücudunda hissettiği bir ağrıdan dolayı Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e şikâyetinde bulundu. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* de ona şunu tavsiye etti:

- “Vücudunun ağrıyan yerine elini koy ve üç kere “bismillah” de, yedi kere de ‘bendeki bu hastalığın şerrinden ve ileride yenileyip elem ve hüzün vermesinden

⁷⁸ Buhârî, Cihâd 171, Et'ime 1, Nikâh 71, Merdâ 4

Allah'ın izzet ve kudretine sığınırım' de!" ⁷⁹ (Riyazü's-Salihin, 907)**8P**

وَعَنْ بَنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَى أَعْرَابِيٍّ يَعُودُهُ ، وَكَانَ إِذَا دَخَلَ عَلَى مَنْ يَعُودُهُ قَالَ : «لَا بَأْسَ ، طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ»

80. İbni Abbâs *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem*, hasta bir bedevîyi ziyaret etti. Her hastayı ziyaret ettiğinde yaptığı gibi ona da, “Geçmiş olsun, hastalığın günahlarına kefâret olur inşallah” buyurdu.⁸⁰ (Riyazü's- Salihin, 909)**3P**

DİLİ KORUMA

وَعَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ نَمَامٌ»

81. Huzeyfe *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

⁷⁹ Müslim, Selâm 67. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tıb 19; Tirmizî, Tıb 29, Daavât 125; İbni Mâce, Tıb 36

⁸⁰ Buhârî, Tevhîd 31, Menâkıb 25, Merdâ 10, 14

"Koğuculuk yapan cennete giremez."⁸¹ (Riyazü's-Salihin, 1539)1P

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ :
 «لَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
 يُبَلِّغُنِي أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِي عَنْ أَحَدٍ
 شَيْئًا ، فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَخْرَجَ
 إِلَيْكُمْ وَأَنَا سَلِيمٌ الصِّدْرِ »

82. İbni Mes'ûd *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Ashâbımdan hiç kimse, bir diğeri hakkında hoşlanmayacağım bir şeyi bana ulaştırmasın. Zira ben, gönül huzuru ile sizin yanınıza çıkmak istiyorum."⁸² (Riyazü's-Salihin, 1542)3P

MÜSLÜMANLARI İNCİTMEMEK

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ
 عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ : « مِنْ أَحَبِّ أَنْ يُزْحَزَحَ عَنْ

⁸¹ Buhârî, Edeb 49, 50; Müslim, İmân 168, 169, 170. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 33; Tirmizî, Birr 79

⁸² Ebû Dâvûd, Edeb 28; Tirmizî, Menâkıb 63

النَّارِ ، وَيُدْخَلُ الْجَنَّةَ ،
 فَلْتَأْتِيهِ مَنِيَّتُهُ وَهُوَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، وَلَيَأْتِي إِلَى
 النَّاسِ الَّذِي يُحِبُّ أَنْ يُؤْتَى إِلَيْهِ
 «

83. Yine Abdullah İbni Amr İbni'l-Âs *radiyallahu anhiümâ'*dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kim, cehennemden uzaklaştırılıp cennete konulmayı isterse, ölümünü, Allah'a ve âhirete inanmış olarak karşılasın. Bir de başkalarına karşı, kendisine nasıl davranılmasından hoşlanıyorsa öyle davransın." ⁸³
 (Riyazü's-Salihin, 1570)4P

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ «لَا تَبَاغُضُوا ، وَلَا
 تَحَاسَدُوا ، وَلَا تَدَابَرُوا ، وَلَا
 تَقَاطَعُوا ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ
 إِخْوَانًا ، وَلَا يَجِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ
 يَهْجَرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ»

84. Enes *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

⁸³ Müslim, İmâre 46. Ayrıca bk. Nesâî, Bey'at 25; İbni Mâce, Fiten 9

"Birbirinize kin tutmayınız, hased etmeyiniz, sırt dönmeyiniz ve ilginizi kesmeyiniz. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz. Bir müslümanın, din kardeşini üç günden fazla terketmesi helâl değildir."⁸⁴ (Riyazü's-Salihin, 1571)4P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ ، فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ ، أَوْ قَالَ الْعُشْبَ»

85. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Hased etmekten sakının. Zira, ateşin odunu (veya otları) yiyip bitirdiği gibi haset de iyilikleri yer bitirir."⁸⁵ (Riyazü's-Salihin, 1573)3P

وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «إِنَّكَ إِنْ اتَّبَعْتَ عَوْرَاتِ الْمُسْلِمِينَ

⁸⁴ Buhârî, Edeb 57, 58, 62; Müslim, Birr 23, 24, 28, 30-32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 47; Tirmizî, Birr 24

⁸⁵ Ebû Dâvûd, Edeb 44. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 22

أَفْسَدْتَهُمْ ، أَوْ كَرِهْتِ أَنْ تَفْسِدَهُمْ

«

86. Muâviye *radıyallahu anh* şöyle dedi: Ben Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Müslümanların ayıplarının, gizli durumlarının peşine düşer, araştırmaya kalkışırsan, onların ahlâkını bozarsın veya onları buna zorlamış olursun."⁸⁶ (Riyazü's-Salihin, 1575)3P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ
 «إِيَّاكُمْ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
 وَالظَّنَّ ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ
 الْحَدِيثِ»

87. Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Zandan sakının. Çünkü zan, sözlerin en yalan olanıdır."⁸⁷ (Riyazü's-Salihin, 1577)1P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ
 «بِحَسْبِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

⁸⁶ Ebû Dâvûd, Edeb 37

⁸⁷ Buhârî, Vasâyâ 8, Nikâh 45, Ferâiz 2, Edeb 57, 58; Müslim, Birr 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 56

أَمْرِيءٍ مِّنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ
الْمُسْلِمَ»

88. Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Müslüman kardeşini hor görmesi kişiye kötülük olarak yeter."⁸⁸ (Riyazü's-Salihin, 1578)1P

ADALET

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ : « إِنَّ الْمُقْسِطِينَ عِنْدَ اللَّهِ
عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ : الَّذِينَ
يَعْدِلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا
وُؤُوا »

89. Abdullah İbni Amr İbni'l-Âs *radıyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Verdiği hükümlerde, ailesinin ve halkın yönetiminde adaletli davranan yöneticiler, kıyamet gününde Allah

⁸⁸ Müslim, Birr 32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 35; Tirmizî, Birr 18; İbni Mâce, Zühd 23

Teâlâ'nın yanında nurdan yüksek koltuklar üzerinde otururlar.”⁸⁹ (Riyazü's-Salihin, 661)3P

وَعَنْ عَائِدِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، إِنَّهُ دَخَلَ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ ، فَقَالَ لَهُ : أَيُّ بُنَيِّ ، إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : **أَنَّ شَرَّ الرَّعَاءِ الْحُطْمَةُ ، فَإِيَّاكَ أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ .**

90. Âiz ibni Amr *radiyallahu anh* 'dan rivâyet edildiğine göre: Kendisi Ubeydullah ibni Ziyad'ın yanına girmiş ve ona şunları söylemiştir: Oğlum ben Rasûlüllah sallallahu aleyhi vesellem'i “**Yöneticilerin en kötüsü merhametsiz zalim ve katı kalpli olanlardır,**” buyururken işittim. Sakın sen o yöneticilerden olma!⁹⁰. (Riyazü's- Salihin, 657)2p

KOMŞU HAKKI VE BUNUNLA İLGİLİ TAVSİYELER

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ وَعَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :

⁸⁹ Müslim, İmâre 18. Ayrıca bk. Nesâî, Âdâbü'l-kudât 1

⁹⁰ Müslim, İmâre 23

«مَا زَالَ جَبْرِيْلُ يُوصِيْنِي بِالْجَارِ
حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوْرَثُهُ»

91. İbni Ömer ve Âişe *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Cebrâil bana komşuya iyilik etmeyi tavsiye edip durdu. Neredeyse komşuyu komşuya mirasçı kılacak sandım.”⁹¹ (Riyazü's- Salihin, 305)2P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «وَاللَّهِ لَا
يُؤْمِنُ، وَاللَّهِ لَا يُؤْمِنُ، وَاللَّهِ لَا
يُؤْمِنُ» قِيلَ: مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟
قَالَ: «الَّذِي لَا يَأْمَنُ جَارُهُ
بَوَائِقَهُ»

92. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Peygamber *aleyhisselâm*:

- “Vallâhi imân etmiş olmaz. Vallâhi imân etmiş olmaz. Vallâhi imân etmiş olmaz” buyurdu.

Sahâbîler:

- Kim imân etmiş olmaz, yâ Resûlallah? diye sordular.

⁹¹ Buhârî, Edeb 28; Müslim, Birr 140-141. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 28; İbni Mâce, Edeb 4

- “Yapacağı fenalıklardan komşusu güven içinde olmayan kimse!” buyurdu.⁹² (Riyazü’s- Salihin, 307)3P

وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَ: «مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ، فَلَا يُوْذِي جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ
 يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ،
 فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ
 بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلْيَقُلْ خَيْرًا
 أَوْ لِيَسْكُتْ»

93. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Allah’a ve âhîret gününe iman eden kimse komşusunu rahatsız etmesin. Allah’a ve âhîret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah’a ve âhîret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!”⁹³ (Riyazü’s- Salihin, 310)6P

⁹² Buhârî, Edeb 29; Müslim, İmân 73. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 60

⁹³ Buhârî, Nikâh 80, Edeb 31, 85, Rikak 23; Müslim, İmân 74, 75. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Kıyâmet 50; İbni Mâce, Edeb 4

İYİLİĞİ EMİR KÖTÜLÜKTEN NEHİY

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
 سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ:
 «مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ
 بِيَدِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
 فَبِلِسَانِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
 فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ»

94. Ebû Saîd el-Hudrî *radiyallahu anh*, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*' i şöyle buyururken işittim dedi:

“Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle değiştirsin. Diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle düzeltme cihetine gitsin ki, bu imanın en zayıf derecesidir.”⁹⁴
 (Riyazü's-Salihin, 186)4P

عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ سَلَمَةَ هِنْدِ بِنْتِ أَبِي
 أُمَيَّةَ خَدِيفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، عَنِ النَّبِيِّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ : « إِنَّهُ
 يُسْتَعْمَلُ عَلَيْكُمْ أَمْرَاءُ فَتَعْرِفُونَ
 وَتُنْكَرُونَ فَمَنْ كَرِهَ فَقَدْ بَرِيَءٌ

⁹⁴ Müslim, İmân 78. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 11; Nesâî, İmân 17

وَمَنْ أَنْكَرَ فَقَدْ سَلِمَ ، وَلَكِنْ مَنْ
 رَضِيَ وَتَابَعَ « قَالُوا : يَا رَسُولَ
 اللَّهِ أَلَا نُقَاتِلُهُمْ ؟ قَالَ : «لَا ، مَا
 أَقَامُوا فِيكُمْ الصَّلَاةَ »

95. Mü'minlerin annesi, Ümmü Seleme Hint Binti Ebû Ümeyye Huzeyfe *radiyallahu anhâ*'dan rivayet edildiğine göre, Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Sizin üzerinize birtakım emirler, yöneticiler tayin olunacaktır. Onların dine uygun olan işlerini iyi bulur, uygun olmayanlarını ise hoş karşılamaz, tenkit edersiniz. Kim hoş karşılamaz, kerih görürse günahdan korunmuş olur. Kim de tenkit eder, onların kötülüklerine engel olmaya çalışırsa, kurtuluşa erer. Fakat kim de razı ve hoşnut olur, onlara uyarsa isyan etmiş olur.” Bunun üzerine sahâbe-i kirâm:

-Ya Resûlallah! Onlarla savaşmayalım mı? dediler.

Peygamber Efendimiz:

-“Aranızda namaz kıldıkları sürece hayır” buyurdu.⁹⁵ (Riyazü's- Salihin, 190)6P

⁹⁵ Müslim, İmâre 63

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «أَفْضَلُ
الْجِهَادِ كَلِمَةٌ عَدْلٍ عِنْدَ سُلْطَانٍ
جَائِرٍ»

96. Ebû Saîd el-Hudrî *radiyallahu anh'* den rivayet edildiğine göre, Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Cihadın en faziletlisi, zâlim sultanın karşısında hakkı ve adaleti söylemektir.”⁹⁶ (Riyazü's- Salihin, 196) **1P**

SADAKA VE CÖMERTLİK

عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
«يَا نِسَاءَ الْمَسْلِمَاتِ لَا
تَحْقِرَنَّ جَارَةً لِحَارَتِهَا وَلَوْ فِرْسِنَ
شَاةٍ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

97. Yine Ebû Hüreyre *radiyallanu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*şöyle buyurdu:

“Ey müslüman hanımlar! Hiç bir komşu hanım, bir koyun paçası bile olsa, komşusuna vereceğini küçük görüp vermemezlik etmesin.”⁹⁷ (Riyazü's-Salihin, 126) **2P**

⁹⁶ Ebû Dâvûd, Melâhim 17; Tirmizî, Fiten 13. Ayrıca bk. Nesâî, Bey'at 37; İbni Mâce, Fiten 20

⁹⁷ Buhârî, Hibe 1, Edeb 30; Müslim, Zekât 90. Ayrıca bk. Tirmizî, Velâ 6

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « كُلُّ مَعْرُوفٍ
صَدَقَةٌ »

98. Câbir İbni Abdullah *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Her meşrû ve güzel iş sadakadır.”⁹⁸ (Riyazü's-Salihin, 136)**1P**

عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ « لَا يَغْرِسُ مُسْلِمٌ غَرْسًا ، وَلَا
يَزْرَعُ زَرْعًا ، فَيَأْكُلُ مِنْهُ إِنْسَانٌ
وَلَا دَابَّةٌ وَلَا شَيْءٌ إِلَّا كَانَتْ لَهُ
صَدَقَةٌ »

99. Câbir İbni Abdullah *radiyallahu anh'*den rivâyet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Bir müslüman bir ağaç diker veya ekin eker de ondan bir insan veya kurt kuş yerse, bu o müslüman için sadaka olur.”⁹⁹ (Riyazü's-Salihin, 137)**3P**

⁹⁸ Buhârî, Edeb 33; Müslim, Zekât 53. Ayrıca bk.E. Dâvûd, Edeb60; Tirmizî, Birr 45

⁹⁹ Buhârî (Hars 1, Edeb 27)

عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «
إِتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ»

100. Adî İbni Hâtim *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre “Nebi *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken dinledim” demiştir:

“Yarım hurma ile de olsa, cehennemden korunmaya bakın!”¹⁰⁰ (Riyazü's-Salihin, 141) **1P**

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ ، وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا ، وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ عِزًّا وَجَلَّ »

101. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Sadaka vermek malı eksiltmez. Kul başkalarının hatalarını bağışladıkça Allah da onun şerefini artırır. Kim

¹⁰⁰ Buhârî, Edeb 34, Zekât 10, Rikak 51, Tevhîd 36; Müslim, Zekât 66-70. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 1, Zühd 37; Nesâî, Zekât 63-64; İbni Mâce, Mukaddime 13, Zekât 28

Allah için alçak gönüllü davranırsa, Allah da onu yükseltir.”¹⁰¹ (Riyazü's-Salihin, 557)3P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «
مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُنْفِقِ ، كَمَثَلِ
رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُبَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ
مِنْ تَدْيِهِمَا إِلَى تَرَاقِيهِمَا ،
فَأَمَّا الْمُنْفِقُ ، فَلَا يُنْفِقُ
إِلَّا سَبَعَتْ ، أَوْ وَفَرَتْ عَلَى جِلْدِهِ
حَتَّى تُخْفِيَ بَنَانَهُ ، وَتَغْفُوَ أَثَرَهُ
، وَأَمَّا الْبَخِيلُ ، فَلَا يُرِيدُ أَنْ
يُنْفِقَ شَيْئاً إِلَّا لَزِقَتْ كُلُّ حَلْقَةٍ
مَكَانَهَا ، فَهُوَ يُوسِعُهَا فَلَا تَتَّسِعُ
»

102. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre o, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

“Cimri ile cömertin durumu, göğüsleri ile köprücük kemikleri arasına zırh giyinmiş iki kişinin durumuna benzer. Cömert, sadaka verdikçe, üzerindeki zırh genişler,

¹⁰¹ Müslim, Birr 69. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 82

uzar, ayak parmaklarını örter ve ayak izlerini siler. Cimri ise, bir şey vermek istediğinde zırhın halkaları birbirine iyice geçer, onu sıkıştırır; genişletmek için ne kadar çalışsa da başaramaz.”¹⁰² (Riyazü’s-Salihin,561)9P

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: مَا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ شَيْئًا قَطُّ فَقَالَ: لَا .

103. Cabir Allah radiyallahu anh şöyle demiştir. “Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem’den bir şey istendiği zaman asla yok demezdi.”¹⁰³ (Riyazü’s-Salihin,547)1P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ، أَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ »

104. Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsan ölünce, üç ameli dışında bütün amellerinin sevabı kesilir: Sadaka-i câriye, kendisinden istifade edilen

¹⁰² Buhârî, Cihâd 89; Zekât 28, Talâk 24; Libâs 9; Müslim, Zekât 76-77. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 61

¹⁰³ (Buhari, Edeb 39, Müslim, Fezail 56)

ilim, arkasından dua eden hayırlı evlât.¹⁰⁴” (Riyazü’s-Salihin, 951)4P

DİNİMİZCE YERİLENDİRİLEN DAVRANIŞLAR

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «
آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ : إِذَا حَدَّثَ
كَذَبَ ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِذَا
أُتْمِنَ خَانَ »

105. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'* den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Münafığın alâmeti üçtür: Konuşunca yalan söyler, söz verince sözünden cayar, kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder.”¹⁰⁵ (Riyazü’s- Salihin, 201)3P

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «
الْكَبَائِرُ شَتْمُ الرَّجُلِ وَالِدَيْهِ ،

¹⁰⁴ Müslim, Vasiyyet 14. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vasâyâ 14; Tirmizî, Ahkâm 36; Nesâî, Vasâyâ 8

¹⁰⁵ Buhârî, İmân 24; Müslim, İmân 107-108. Ayrıca bk. Buhârî, Şehâdât 28, Vesâyâ 8, Mezâlim 17, Cizye 17, Edeb 69; Tirmizî, İmân 14

قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ يَشْتُمُ
الرَّجُلُ وَالِدِيهِ ؟ ، قَالَ : « نَعَمْ
، يَسُبُّ أَبَا الرَّجُلِ ، فَيَسُبُّ أَبَاهُ
، وَيَسُبُّ أُمَّهُ ، فَيَسُبُّ أُمَّهُ »

106. Yine Abdullah İbni Amr İbni Âs *radiyallahü anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

- “Bir kimsenin kendi ana babasına sövmesi büyük günahlardandır” buyurmuştu.

Ashâb-ı kirâm:

- Yâ Resûlallah! İnsan kendi ana babasına hiç söver mi? deyince:

- “Evet, tutar birinin babasına söver, o da onun babasına söver. Birinin anasına söver, o da onun anasına söver” buyurdu.¹⁰⁶ (Riyazü's- Salihin, 340)5P

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : « اِثْنَتَانِ
فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ :
الطَّعْنُ فِي النَّسَبِ ، وَالنِّيَاحَةُ
عَلَى الْمَيِّتِ »

¹⁰⁶ Müslim, İmân 146. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 4

107. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Nesebe dil uzatmak ve yüksek sesle ölüye ağlamak, halk arasında yerleşmiş küfür niteliği taşıyan iki huydur."¹⁰⁷ (Riyazü's-Salihin, 1582)3P

وَعَنْ أَبِي ذَرِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « ثَلَاثَةٌ
 لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ،
 وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ ، وَلَا يُزَكِّيهِمْ
 وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ » قَالَ :
 فَقَرَأَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ . قَالَ أَبُو ذَرِّ :
 خَابُوا وَخَسِرُوا مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ
 اللَّهِ ، قَالَ الْمُسْبِلُ ، وَالْمَنَانُ ،
 وَالْمُنْفِقُ سَلَعَتُهُ بِالْحَلْفِ الْكَاذِبِ
 «

108. Ebû Zer *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

¹⁰⁷ Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr 23; Müslim, İmân 121, Cenâiz 29. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 23

"Üç sınıf insan vardır ki kıyamet günü Allah, onlarla konuşmaz, yüzlerine bakmaz, onları temize çıkarmaz. Hem de onlar için can yakıcı bir azab vardır."

Râvî dedi ki, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bu cümleyi üç kere tekrarladı.

Ebû Zer:

- Bu kimseler tam bir mahrumiyete ve hüsrana uğramışlar. Bunlar kimlerdir, Ey Allah'ın Resûlü? diye sordu. Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* de:

- **"Elbisesini kibirle yerlerde sürüyen, yaptığı iyiliği başa kakan ve yalan yere yemin ederek ticaret malını iyi bir fiyatla satmaya çalışandır"** cevabını verdi.¹⁰⁸ (Riyazü's-Salihin, 1592)8P

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « لَا يَجِدُ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ : يَلْتَقِيَانِ ، فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا ، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ »

109. Ebû Eyyûb *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

¹⁰⁸ Müslim, İmân 171. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 25; Tirmizî, Büyü' 5; Nesâî, Zekât 69, Büyü' 5, Zînet 103; İbni Mâce, Ticârât 30

"Bir müslümanın, din kardeşini üç gün üç geceden fazla terkedip küs durması helâl değildir: İki müslüman karşılaşırlar biri bir tarafa öteki öbür tarafa döner. Halbuki o ikisinin en iyisi önce selâm verendir."¹⁰⁹
(Riyazü's-Salihin, 1596)4P

وَعَنْ إِبْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « إِذَا
كَانُوا ثَلَاثَةً، فَلَا يَتَنَاجَى إِثْنَانِ
دُونَ الثَّلَاثِ »

110. İbni Ömer *radiyallahu anhümâ'* dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Üç kişi bir arada iken, diğerini bırakıp ikisi fısıldaşmasın."¹¹⁰(Riyazü's-Salihin, 1602)2P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «
اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوَبِقَاتِ ،
قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ ؟

¹⁰⁹ Buhârî, Edeb 62, İsti'zân 9; Müslim, Birr 23, 25, 26. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 47; Tirmizî, Birr 21, 24; İbni Mâce, Mukaddime 7

¹¹⁰ Buhârî, İsti'zân 45; Müslim, Selâm 36; Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 24; İbni Mâce, Edeb 50

قَالَ : الشَّرِكُ بِاللهِ ، وَالسَّحْرُ
 وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللهُ إِلَّا
 بِالْحَقِّ ، وَأَكْلُ الرِّبَا ، وَأَكْلُ
 مَالِ الْيَتِيمِ . وَالتَّوَلَّى يَوْمَ
 الرِّحْفِ ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ
 الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ «

111. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

- "Yedi helâk ediciden kaçın!" Sahâbîler:

- Ey Allahın Resûlü! Bunlar nelerdir? diye sordular. Hz. Peygamber:

- "Allah'a ortak koşmak, sihir (büyü) yapmak, Allah'ın haram kıldığı bir nefsi haksız yere öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, savaş meydanından kaçmak, evli, namuslu ve hiç bir şeyden haberi olmayan kadınlara zina isnad etmektir," buyurdu.¹¹¹ (Riyazü's-Salihin, 1618) *BP*

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : «
 لَعَنَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ آكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ»

112. İbni Mes'ûd *radiyallahu anh* şöyle dedi:

¹¹¹ Buhârî, Vasâyâ 23, Tıb 38, Hudûd 44; Müslim, İmân 145. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vasâyâ 10; Nesâî, Vasâyâ 12

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* faiz alana da verene de lânet etti.¹¹² (Riyazü's-Salihin, 1619)2P

وَعَنْ جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « مَنْ سَمِعَ سَمِعَ اللَّهَ بِهِ، وَمَنْ رَأَى رَأَى اللَّهَ بِهِ »

113. Cüdebe İbni Abdullah İbni Süfyân *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kim işlediği hayrı şöhret kazanmak için halka duyurursa, Allah onun gizli işlerini duyurur. Kim de işlediği hayrı halkın takdirini kazanmak için başkalarına gösterirse, Allah da onun riyakârlığını açığa vurur."¹¹³ (Riyazü's-Salihin, 1623)2P

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « لَيْسَ مِثْلًا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ ، وَشَقَّ الْجِيُوبَ ، وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ »

¹¹² Müslim, Müsâkât 105-106; Tirmizî, Büyû' 2. Ayrıca bk. Buhârî, Büyû' 24, 25, 113; Ebû Dâvûd, Büyû' 4; İbni Mâce, Ticârât 58

¹¹³ Buhârî, Rikak 36, Ahkâm 9; Müslim, Zühd 47-48. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 48; İbni Mâce, Zühd 21

114. İbni Mes'ûd *radıyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Ölenin arkasından yüzünü gözünü tırmalayan, yakasını paçasını yırtan, Câhiliye insanı gibi bağıra çağıra ağıt yakıp kendisine beddua eden, bizden (bizim yolumuzu izleyenlerden) değildir."¹¹⁴ (Riyazü's-Salihin, 1662)2P

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ سَمِعَ
رَجُلًا يَقُولُ : لَا وَالْكَعْبَةِ ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ :
لَا تَخْلِفْ بَعْدِي اللَّهُ ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : « مَنْ حَلَفَ
بِعَيْرِ اللَّهِ ، فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ »

115. İbni Ömer *radıyallahu anhümâ* hayır Kâbe'ye yemin olsun ki, diye yemin eden bir adamı iştmişti. Bunun üzerine o, adama şöyle dedi:

Allah'tan başkasının adına yemin etme. Çünkü ben Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken iştittim:

"Allah'tan başkası adına yemin eden kimse küfre veya şirke düşmüş olur."¹¹⁵ (Riyazü's-Salihin, 1715)6P

¹¹⁴ Buhârî, Cenâiz 36, 38, 39, Menâkıb 8; Müslim, İmân 165. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 22, 25; Nesâî, Cenâiz 17; İbni Mâce, Cenâiz 52

¹¹⁵ Tirmizî, Nüzûr 8

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ : يَا كَافِرُ ، فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا ، فَإِنْ كَانَ كَمَا قَالَ وَإِلَّا رَجَعَتْ عَلَيْهِ »

116. İbni Ömer *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Bir adam din kardeşine, ey kâfir derse, bu söz ikisinden birine döner. Eğer böyle denilen kişi söylenildiği gibi ise söz doğrudur; yerini bulmuş olur. Aksi takdirde bu söz söyleyene geri döner."¹¹⁶ (Riyazü's-Salihin, 1736)3P

BİD'AT

عَنْ عَائِشَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، قَالَتْ قَالَ : «مَنْ أَحَدَّثَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ»

117. Âişe *radiyallahu anhâ'*dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: **Kim bizim bu dinimizde ondan olmayan bir şey ortaya çıkarırsa, o şey kabul edilmez.**¹¹⁷ (Riyazü's-Salihin, 171)1P

¹¹⁶ Buhârî, Edeb 73; Müslim, İmân 111. Ayrıca bk. Tirmizî, İmân 16

¹¹⁷ Buhârî, Sulh 5; Müslim, Akdiye 17,18. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime

وَعَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرِو الْأَنْصَارِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ
مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ »

118. Bedir ehlinde ve ensardan olan Ebû Mes'ûd Ukbe İbni Amr *radiyallahu anh'* den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Bir iyiliğe öncülük eden kimseye o iyiliği yapanın ecri gibi sevap vardır.”¹¹⁸ (Riyazü's-Salihin,175)1P

KUL HAKKI

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : « أَتَدْرُونَ
مَنْ الْمُفْلِسُ ؟ » قَالُوا : الْمُفْلِسُ
فِينَا مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ .
فَقَالَ : « إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي
مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ
وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ ، وَيَأْتِي وَقَدْ شَتَمَ
هَذَا ، وَقَدْ ذَفَّ هَذَا ، وَأَكَلَ مَالَ
هَذَا ، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا ، وَضَرَبَ هَذَا ،
فِيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ ،

¹¹⁸ Müslim, İmâre 133. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 115; Tirmizî, İlim 14

وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ ، فَإِنْ فَنِيَتْ
حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يَقْضِيَ مَا عَلَيْهِ
، أُخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ
، ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ»

119. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

“Müflis kimdir, biliyor musunuz?” diye sordu. Ashâb:

- Bizim aramızda müflis, parası va malı olmayan kimsedir, dediler. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

“Şüphesiz ki ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekât sevabıyla gelen, fakat şuna sövmüş, buna zina isnâd ve iftirası yapmış, şunun malını yemiş, bunun kanını dökmüş, şunu dövmüş olup da iyiliklerinin sevabı şuna buna verilen ve üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilip sonra da cehenneme atılan kimsedir” buyurdular.¹¹⁹ (Riyazü's -Salihin, 220)12P

وَعَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ عَامِرِ الْأَنْصَارِيَّةِ ، وَهِيَ
امْرَأَةٌ حَمْرَةٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَعَنْهَا ، قَالَتْ
: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَقُولُ: « إِنَّ رِجَالًا يَتَخَوَّضُونَ فِي

¹¹⁹ Müslim, Birr 59. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 2

مَالِ اللَّهِ بِغَيْرِ حَقِّ فَلَهُمُ الذَّارُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ «

120. Hamza'nın eşi Havle Binti Sâmir el-Ensâriye *radiyallahu anhümâ* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem'* in şöyle buyurduğunu işittim:

“Şüphesiz ki, haksız olarak Allah'ın malını kullanan kimseler, kıyamet gününde cehennemi hak ederler.”¹²⁰
(Riyazü's- Salihin, 223)2P

KİBİR

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَتْ
نَاقَةٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ الْعَضْبَاءُ لَا تُسَبِّقُ، أَوْ لَا
تَكَادُ تُسَبِّقُ، فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ عَلَى
قَعُودٍ لَهُ، فَسَبَقَهَا، فَشَقَّ ذَلِكَ
عَلَى الْمُسْلِمِينَ حَتَّى عَرَفَهُ النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «حَقٌّ

¹²⁰ Buhârî, Hums 7

عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَرْتَفِعَ شَيْءٌ مِنْ
الدُّنْيَا إِلَّا وَضَعَهُ»

121. Enes *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah'ın devesi **Adbâ**, yarışta birinciliği başkasına vermezdi yahut yarışı başkasına kolay kolay bırakmazdı. Bir gün binek devesine binmiş bir bedevi geldi ve yarışta onu geçti. Bu durum müslümanlara pek ağır geldi. Bu hali farkedene Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Dünyada yükselen bir şeyi alçaltmak, Allah'ın değişmez kanunudur.”¹²¹ (Riyazü's-Salihin, 612) **8P**

وَعَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «
أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ؟ كُذُّ
عُتْلٍ جَوَاطِ مُسْتَكْبِرٍ»

122. Hârise İbni Vehb *radiyallahu anh* Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Size cehennemliklerin kimler olduğunu söyleyeyim mi? Katı kalbli, kaba, cimri ve kurularak yürüyen kibirli kimselerdir.”¹²² (Riyazü's-Salihin, 615) **2P**

¹²¹ Buhârî, Cihâd 59, Rikak 38. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 8; Nesâî, Hayl 14

¹²² Buhârî, Eymân 9, Tefsîru sûre (68), 1, Edeb 61; Müslim, Cennet 47. Ayrıca bk. Tirmizî, Cehennem 13; İbni Mâce, Zühd 4

MÜSLÜMANLAR ARASINDAKİ BİRLİK VE BERABERLİK

وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «الْمُؤْمِنُ لِمُؤْمِنٍ كَالْبُنْدِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ»

123. Ebû Mûsâ el-Eş'arî *radiyallahu anh'den* rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Mü'minin mü'mine karşı durumu, bir parçası diğer parçasını sınıksız kenetleyip tutan binalar gibidir.”

Hiz. Peygamber bunu açıklamak için, iki elinin parmaklarını birbirini arasına geçirerek kenetledi.¹²³ (Riyazü's- Salihin, 224)2P

وَعَنِ النَّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ ، مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ

¹²³ Buhârî, Salât 88, Mezâlim 5; Müslim, Birr 65. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 18; Nesâî, Zekât 67

تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى «

124. Numân İbni Beşir *radiyallahu anhümâ'* dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Mü'minler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücuda benzerler. Vücudun bir uzvu hasta olduğu zaman, diğer uzuvlar da bu sebeple uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulurlar.”¹²⁴
(Riyazü's -Salihin, 226)4P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «الْمُسْلِمُ
أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَخُونُهُ وَلَا يَكْذِبُهُ
وَلَا يَخْذُلُهُ، كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى
الْمُسْلِمِ حَرَامٌ عِرْضُهُ وَمَالُهُ وَدَمُهُ
التَّقْوَى هَاهُنَا، بِحَسَبِ امْرِئٍ مِنَ
الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ»

125. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

¹²⁴ Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr 66

“Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona hiyânet etmez, yalan söylemez ve yardımını terketmez. Her müslümanın, diğer müslümana ırzı, malı ve kanı haramdır. Takvâ buradadır. Bir kimseye şer olarak müslüman kardeşini hor ve hakir görmesi yeter.”¹²⁵ (Riyazü’s-Salihin, 236) **6P**

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ: رَدُّ السَّلَامِ، وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعُ الْجَذَائِزِ، وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ، وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ»

126. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selâmı almak, hastayı ziyaret etmek, cenazeye iştirak etmek, dâvete icabet etmek, aksırana “yerhamukellah” demek.”¹²⁶ (Riyazü’s -Salihin, 240) **4P**

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «

¹²⁵ Tirmizî, Birr 18

¹²⁶ Buhârî, Cenâiz 2; Müslim, Selâm 4. Ayrıca bk. İbn Mâce, Cenâiz 1

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ ، لَا يَظْلِمُهُ ،
 وَلَا يُسْلِمُهُ ، مَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ
 أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ ، وَمَنْ
 فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ
 بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ
 ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ «

127. Abdulah İbni Ömer *radiyallahu anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Müslüman, müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, haksızlık yapmaz, onu düşmana teslim etmez. Müslüman kardeşinin ihtiyacını gideren kimsenin Allah da ihtiyacını giderir. Kim bir müslümandan bir sıkıntıyı giderirse, Allah Teâlâ o kimsenin kıyamet günündeki sıkıntılarında birini giderir. Kim bir müslümanın ayıp ve kusurunu örterse, Allah Teâlâ da o kimsenin ayıp ve kusurunu örter.”¹²⁷
 (Riyazü's-Salihin, 235)7P

وَعَنْ جَايِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنَّ
 الشَّيْطَانَ قَدْ يَأْسُ أَنْ يَعْبُدَهُ

¹²⁷ Buhârî, Mezâlim 3; Müslim, Birr 58. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 38, 60; Tirmizî, Hudûd 3, Birr 19; İbni Mâce, Mukaddime 17

المُصَلُّونَ فِي جَزِيرَةِ الْعَرَبِ،
وَلَكِن فِي التَّخْرِيشِ بَيْنَهُمْ. «

128. Cabir *radiyallahu anh* Rasûlullah *sallallahu aleyhi vesellem*'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir: “Şeytan müslümanların kendisine kulluk etmelerinden ümidini kesmiştir. Fakat müslümanlar arasında fitne ve bozgunculuk yapmaya çalışacaktır.”¹²⁸ (Riyazü's-Salihin, 1596)3P

ALLAH İÇİN SEVMEK

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
« وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُوا
الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا ، وَلَا
تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا ، أَوْ لَا
أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ
تَحَابَبْتُمْ ؟ أَفَشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ
»

129. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Canım kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi

sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz birşey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yayınız!”¹²⁹ (Riyazü's-Salihin, 379)5P

عَنْ أَبِي كَرِيمَةَ الْمِقْدَادِ بْنِ مَعْدِيكَرِبَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
« إِذَا أَحَبَّ الرَّجُلُ أَخَاهُ ،
فَلْيُخَيِّرْهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُ »

130. Ebû Kerîme Mikdâd İbni Ma'dîkerib *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebi *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Din kardeşini seven kişi, ona sevdiğini bildirsin!”¹³⁰
(Riyazü's- Salihin, 384)1P

ALLAH'IN KULUNU SEVMESESİ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « إِنَّ اللَّهَ
تَعَالَى قَالَ : مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا
، فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ ، وَمَا
تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ

¹²⁹ Müslim, İmân 93-94. Ayrıca bk.Tirmizî, Et'ime 45, Kıyamet 56; İbni Mâce, Mukaddime 9, Edeb 11

¹³⁰ Ebû Dâvûd, Edeb 113 ; Tirmizî, Zühd 54

مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ ، وَمَا يَزَالُ
عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى
أُحِبَّهُ ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ ، كُنْتُ
سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ ، وَبَصَرَهُ
الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ ، وَيَدَهُ الَّتِي
يَبْطِشُ بِهَا ، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي
بِهَا وَإِنْ سَأَلَنِي أُعْطَيْتُهُ ، وَلَئِنْ
اسْتَعَاذَنِي لِأَعِيدَنَّهُ «

131. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, “Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur” dedi:

“Her kim bir dostuma düşmanlık ederse, ben ona karşı harb (savaş) ilân ederim. Kulum, kendisine emrettiğim farzlardan, bence daha sevimli herhangi bir şeyle bana yakınlık sağlayamaz. Kulum bana (farzlara ilâveten işlediği) nâfile ibadetlerle durmadan yaklaşır; nihâyet ben onu severim. Kulumu sevince de (âdeta) ben onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden ne isterse, onu mutlaka veririm, bana sığınırsa, onu korurum.”¹³¹ (Riyazü's- Salihin, 387) **11P**

¹³¹ Buhârî, Rikak 38

وَعَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ،
 قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «
 لَا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٍ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ
 عُمُرِهِ فِيمَ أَفْذَاهُ ، وَعَنْ عِلْمِهِ
 فِيمَ فَعَلَ فِيهِ ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ
 أَيَّنَ اكْتَسَبَهُ ، وَفِيمَ أَنْفَقَهُ ،
 وَعَنْ جِسْمِهِ فِيمَ أَبْلَاهُ »

132. Ebû Berze Nadle İbni Ubeyd el-Eslemî *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, *Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Hiçbir kul, kıyamet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu nerede yıprattığından sorulmadıkça bulunduğu yerden kıpırdayamaz.”¹³² (Riyazü's- Salihin, 408)5P

ALLAH'IN RAHMETİ VE ONU ÜMİT ETMEK

وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ،
 قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ بِسَبْيِ فَإِذَا امْرَأَةٌ مِنْ
 السَّبْيِ تَسْعَى ، إِذْ وَجَدَتْ صَبِيًّا

¹³² Tirmizî, Kıyamet 1

فِي السَّبِي أَخَذْتُهُ فَأَلْزَقْتُهُ
بِبَطْنِهَا ، فَأَرْضَعْتُهُ ، فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «
أَتَرُونَ هَذِهِ الْمَرْأَةَ طَارِحَةً
وَلَدَهَا فِي الذَّارِ ؟ قُلْنَا : لَا
وَاللَّهِ . فَقَالَ : «اللَّهُ أَرْحَمُ
بِعِبَادِهِ مِنْ هَذِهِ بِيَوْلِدِهَا»

133. Ömer İbnü'l-Hattâb *radiyallahu anh* şöyle dedi:

“(Bir keresinde) Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’e (ayrı düştüğü) çocuğuna duyduğu özlemden dolayı rastladığı her çocuğu kucaklayan, göğsüne bastırıp emziren bir kadının da aralarında bulunduğu bir esir grubunu getirdiler. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* çevresindekilere (o kadını işaretle):

- “**Bu kadının çocuğunu ateşe atacağına ihtimal verir misiniz?**” diye sordu.

- Aslâ, atmaz! dedik.

Bunun üzerine Hz. Peygamber:

- “**İşte Allah Teâlâ kullarına, bu kadının yavrusuna olan şefkatinden daha merhametlidir**” buyurdu.¹³³ (Riyazü's-Salihin, 419)**10P**

¹³³ Buhârî, Edeb 18; Müslim, Tevbe 22. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 1; İbni Mâce, Zühd 35

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «جَعَلَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِائَةَ جُزْءٍ ، فَأَمْسَكَ عِنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ ، وَأَنْزَلَ فِي الْأَرْضِ جُزْءًا وَاحِدًا ، فَمِنْ ذَلِكَ الْجُزْءِ يَتَرَاكُمُ الْخَلَائِقُ حَتَّى تَرْفَعَ الدَّابَّةَ حَافِرَهَا عَنْ وَلَدِهَا خَشْيَةً أَنْ تُصِيبَهُ»

134. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Ben Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken dinledim demiştir:

“Allah, rahmetini yüz parçaya ayırmıştır. Doksan dokuz parçasını kendi katında alıkoymuş, birini yeryüzüne indirmiştir. İşte varlıklar bu bir parça rahmet sebebiyle birbirlerine acırlar. Hatta hayvanlar, yavrusunun üzerine basacağı endişesiyle ayağını çekip kaldırır.”¹³⁴ (Riyazü's -Salihin, 421)6P

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ خَالِدِ بْنِ زَيْدٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «لَوْ لَا أَنْكُمُ تُذْنِبُونَ ،

¹³⁴ Müslim, Tevbe 19

لَخَلَقَ اللَّهُ خَلْقاً يُذْنِبُونَ،
فَيَسْتَغْفِرُونَ، فَيَغْفِرُ لَهُمْ»

135. Ebû Eyyûb Hâlid İbni Zeyd *radıyallahu anh*, “Ben Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’i şöyle buyururken dinledim” demiştir:

“Eğer siz hiç günah işlemeseydiniz, Allah, günah işleyen ve günahlarından tövbe ve istiğfar eden bir topluluk yaratır da onları bağışlardı.”¹³⁵ (Riyazü’s-Salihin, 424)3P

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرْوِيهِ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: «إِذَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَى شَيْءٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعاً، وَإِذَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعاً تَقَرَّبْتُ مِنْهُ بَاعاً، وَإِذَا أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً»

136. Enes *radıyallahu anh*’den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem*’in Rabbinden rivâyet ettiği bir hadîs-i kudsîde Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

¹³⁵ Müslim, Tevbe 10

“Kul(um) bana bir karış yaklaştığı zaman, ben ona bir arşın yaklaşırım; o bana bir arşın yaklaşıncaya ben ona bir kulaç yaklaşırım; o bana yürüyerek geldiği zaman, ben ona koşarak varırım.”¹³⁶ (Riyazü's -Salihin, 97)4P

MÜCÂHEDE (ALLAH YOLUNDA GAYRET SARFETMEK)

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «نِعْمَتَانِ مَغْبُوتُونَ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ: الصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ»

137. İbni Abbas *radiyallahu anhümâ'* dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“İki nimet vardır ki, insanların çoğu bu nimetleri kullanmakta aldanmıştır: Sıhhat ve boş vakit.”¹³⁷ (Riyazü's-Salihin, 98) 2P

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ».

¹³⁶ Buhârî, Tevhîd 50. Ayrıca bk. Müslim, Zikir 2, 3, 20-22, Tevbe 1; Tirmizî, Daavât 131; İbni Mâce, Edeb 58

¹³⁷ Buhârî, Rikak 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 1; İbni Mâce, Zühd 15

إِحْرِصْ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُكَ، وَاسْتَعِنْ
بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ. وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ
فَلَا تَقُلْ: لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا
وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ: قَدَّرَ اللَّهُ، وَمَا
شَاءَ فَعَلَ، فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ
الشَّيْطَانِ»

138. Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*şöyle buyurdu:

“Kuvvetli mü’min, (Allah katında) zayıf mü’minden daha hayırlı ve daha sevimlidir. (Bununla beraber) her ikisinde de hayır vardır. Sen, sana yararlı olan şeyi elde etmeye çalış. Allah’dan yardım dile ve asla acz gösterme. Başına bir şey gelirse, “şöyle yapsaydım, böyle olurdu” diye hayıflanıp durma. “Allah’ın takdiri bu, O, ne dilerse yapar” de. Zira “eğer şöyle yapsaydım” sözü şeytani memnun edecek işlerin kapısını açar.”¹³⁸ (Riyazü’s-Salihin, 101)8P

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «حُجِبَتِ النَّارُ
بِالشَّهَوَاتِ، وَحُجِبَتِ الْجَنَّةُ
بِالْمَكَارِهِ»

¹³⁸ Müslim, Kader 34. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 10.

139. Ebû Hureyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Cehennem, nefse hoş gelen şeylerle kuşatılmış; cennet ise, nefsin istemediği şeylerle çepeçevre sarılmıştır.”¹³⁹ (Riyazü's-Salihin, 102)**2P**

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ: أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ، فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى وَاحِدٌ: يَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ، وَيَبْقَى عَمَلُهُ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

140. Enes *radiyallahu anh'*den, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

“Ölüyü (kabre kadar) üç şey takip eder: Çoluk çocuğu, malı ve ameli. Bunlardan ikisi döner, biri kalır. Çoluk çocuğu ve malı geri döner, ameli (kendisiyle) kalır.”¹⁴⁰ (Riyazü's-Salihin, 105)**4P**

¹³⁹ Buhârî, Rikak 28; Müslim, Cennet 1. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 22; Tirmizî, Cennet 21; Nesâî, Eymân 3

¹⁴⁰ Buhârî, Rikak 42; Müslim, Zühd 5. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 46; Nesâî, Cenâiz 52.

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «يُبْعَثُ كُلُّ
 عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ»

141. Câbir İbni Abdullah *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem*şöyle buyurdu:

“Her kul öldüğü hal (amel) üzere diriltilir.”¹⁴¹(Riyazü's-Salihin, 117)1P

HAYIR YOLLARININ ÇOKLUĞU

عَنْ أَبِي ذَرِّ جُنْدَبِ بْنِ جُنَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 قَالَ : قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَيُّ
 الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ : «الْإِيمَانُ
 بِاللَّهِ ، وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ» قُلْتُ :
 أَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ؟ قَالَ :
 «أَنْفُسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا ، وَأَكْثَرُهَا
 ثَمَنًا» قُلْتُ : فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ؟
 قَالَ : «تُعِينُ صَانِعًا أَوْ تَصْنَعُ
 لِأَخْرَقَ» قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ
 إِنْ ضَعُفْتُ عَنْ بَعْضِ الْعَمَلِ؟ قَالَ :

¹⁴¹ Müslim, Cennet 83

«تَكْفُّ شَرِّكَ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّهَا
صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ»

142. Ebû Zer Cündeb İbni Cünâde *radiyallahu anh* şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Resûlü! Hangi amel daha üstündür? dedim.

- **“Allah’a iman ve Allah yolunda cihaddır”** buyurdu.

Ben:

- Hangi (esir veya) köle (yi âzat etmek) daha faziletlidir? dedim.

- **“Sahiplerine göre en kıymetli ve bedeli en yüksek olanı”** buyurdu.

- (Cihad ve köle âzâdını) yapamazsam? dedim.

- **“(Bir) iş yapana yardım edersin veya işini beceremeyenin işini görürsün”** buyurdu.

- Ey Allah'ın Resûlü! Bunlardan hiçbirini yapamazsam? dedim.

- **“İnsanlara zarar vermezsin. Zira bu da kendi kendine iyilik etmen demektir”** buyurdu.¹⁴² (Riyazü's-Salihin, 118) **11P**

عَنْ أَبِي ذَرِّ جُنْدَبِ بْنِ جُنَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ : قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
وَسَلَّمَ : « لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ

¹⁴² Buhârî, İtk 2; Müslim, İmân 136

شَيْئاً وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهِهِ
طَلِيقٍ»

143. Ebû Zer *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* bana (hitaben) buyurdu ki:

“Din kardeşini güler yüzle karşılamak gibi (basit) bir iyiliği bile sakın küçük görme!”¹⁴³ (Riyazü's-Salihin, 122)2P

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْإِيمَانُ بِيَضْعٍ وَسَبْعُونَ، أَوْ بِيَضْعٍ وَسِتُّونَ شُعْبَةً: فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحِدَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ»

144. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivâyet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“İman yetmiş (veya altmış) küsur özelliştir (şubedir). En yükseği, ‘Allah’tan başka ilâh yoktur’ demek; en aşağısı

¹⁴³ Müslim, Birr 144. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 24; Tirmizî, Et’ime 30

ise, eziyet veren şeyleri yoldan kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir bölümüdür.”¹⁴⁴ (Riyazü’s-Salihin, 127)5P

SABIR

وَعَنْ أَبِي يَحْيَى صُهَيْبِ بْنِ سِنَانَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ : «عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ
أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ ، وَلَيْسَ ذَلِكَ
لِأَحَدٍ إِلَّا لِمُؤْمِنٍ : إِنْ أَصَابَتْهُ
سَرَاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ ، وَإِنْ
أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا
لَهُ»

145. Enes İbni Mâlik *radiyallahu anh'*den rivâyet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Başına bir musibet geldi diye hiç biriniz ölümü temenni etmesin. Mutlaka böyle bir şey temenni etmek zorunda kalırsa: ‘Allahım, benim için yaşamak hayırlı olduğu sürece beni yaşat, hakkımda ölüm hayırlı olduğu zaman da beni öldür’ desin.”¹⁴⁵ (Riyazü’s-Salihin, 41)5P

¹⁴⁴ Müslim, İmân 58. Ayrıca bk. Buhârî, İmân 3; Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Nesâî, İmân 16; Tirmizî, Birr 80; İmân16; İbni Mâce, Mukaddime 9

¹⁴⁵ Buhârî, Merdâ 19; Daavât 30; Müslim, Zikir 10, 13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 9; Nesâî, Cenâiz 1; İbni Mâce Zühd 31

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :
**لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ إِنَّمَا
 الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ
 الْغَضَبِ** «

146. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Güçlü kimse, güreşte rakibini yenen değil, öfkelendiği zaman nefsine hâkim olan kimsedir.”¹⁴⁶ (Riyazü's-Salihin, 46)2P

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : « كُنْتُ خَلْفَ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 يَوْمًا فَقَالَ « إِحْفَظِ اللَّهَ تَجِدُهُ
 أَمَامَكَ ، تَعَرَّفْ إِلَى اللَّهِ فِي
 الرَّخَاءِ يَعْرِفَكَ فِي الشَّدَةِ ،
 وَاعْلَمْ أَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ
 لِيُصِيبَكَ ، وَمَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ
 لِيُخْطِئَكَ وَاعْلَمْ أَنَّ النَّصْرَ مَعَ
 الصَّبْرِ ، وَأَنَّ الْفَرْجَ مَعَ الْكَرْبِ
 ، وَأَنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا »

¹⁴⁶ Buhârî, Edeb 102; Müslim, Birr 106-108

147. Abdullah İbni Abbas *radiyallahu anhümâ'*dan nakledildiğine göre şöyle demiştir:

Bir gün Hz. Peygamber'in terkinde bulunuyordum. Bana:

“Allah’ın emir ve yasaklarını gözet, O’nu önünde bulursun. Bolluk içindeyken (emirlerine bağlı kalmakla) sen Allah’ı tanı ki O da darlığa düşünce (kurtarmak suretiyle) seni tanısın. Bil ki senin hakkında yazılmamış olan şey başına gelmez. Sana takdir edilen de seni atlayıp (başkalarına) gitmez. Bil ki zafer sabırla, sevinç üzüntüyle, kolaylık da zorlukla birliktedir” buyurdu.¹⁴⁷ (Riyazü’s-Salihin, 63)9P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «يَقُولُ اللَّهُ
تَعَالَى: مَا لِعَبْدِي الْمُؤْمِنِ
عِنْدِي جَزَاءٌ إِذَا قَبِضْتُ صَفِيَّةً مِنْ
أَهْلِ الدُّنْيَا، ثُمَّ اخْتَسَبَهُ، إِلَّا
الْجَنَّةَ»

148. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, Allah Teâlâ'nın şöyle buyurduğunu söylemiştir:

“Mü’min bir kulumun dünyada sevdiklerinden birini aldığı zaman, buna sabredip sevabını Allah’tan beklerse,

¹⁴⁷ Ahmed İbni Hanbel, *Müsned*, I, 307

bu davranışının katımdaki karşılığı kesinlikle cennettir".¹⁴⁸ (Riyazü's- Salihin, 925)4P

ŞÜKRÜR

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « إِنَّ اللَّهَ لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فَيَحْمَدَهُ عَلَيْهَا ، أَوْ يَشْرَبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدَهُ عَلَيْهَا »

149. Enes İbni Mâlik *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ, yemek yedikten veya bir şey içtikten sonra kendisine hameden kuldân hoşnut olur."¹⁴⁹ (Riyazü's-Salihin, 142)3P

وَعَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ وَضَعَ يَدَهُ تَحْتَ خَدِّهِ ، ثُمَّ يَقُولُ : « اللَّهُمَّ

¹⁴⁸ Buhârî, Rikak 6. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 23

¹⁴⁹ Müslim, Zikir 89. Ayrıca bk, Tirmizî, Et'ime 18

بِاسْمِكَ أَمُوتُ وَ أَحْيَا « وَ إِذَا
اسْتَيْقَظَ قَالَ : « أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ
النُّشُورُ »

150. Huzeyfe *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* geceleyin uyumak istediği zaman elini yanağının altına koyar sonra da:

“Allahım! Senin isminle ölür, senin isminle dirilirim” derdi. Uykudan uyandıği zaman: **“Bizi öldürdükten sonra dirilten Allah’a hamdolsun. Diriltmek sadece O’na mahsustur”** buyururdu.¹⁵⁰ (Riyazü’s- Salihin, 818)7P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « كُلُّ أَمْرٍ
ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِأَلْحَمْدِ
لِلَّهِ فَهُوَ أَقْطَعُ »

151. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*’den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Allah’a hamdederek başlanmayan her önemli iş bereketsiz olur.”¹⁵¹ (Riyazü’s-Salihin,1397)2P

¹⁵⁰ Buhârî, Daavât 7,8,16. Ayrıca bk. Müslim, Zikr 59; Ebû Dâvûd, Edeb 98; Tirmizî, Edeb 28; İbni Mâce, Duâ 16

¹⁵¹ Ebû Dâvûd, Edeb 18. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 19

TAKVA

عَنْ أَبِي ذَرِّ جُنْدَبِ بْنِ جُنَادَةَ ، وَأَبِي عَبْدِ
الرَّحْمَنِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، عَنْ
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : «
إِتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ
السَّبِيلَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا ، وَخَالِقِ
النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ»

152. Ebû Zer Cündeb İbni Cünâde ve Ebû Abdurrahman Muâz İbni Cebel *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Nerede ve nasıl olursan ol, Allah’dan kork.

Kötülük işlersen, hemen arkasından iyilik yap ki, o kötülüğü silip süpürsün.

İnsanlarla güzel geçin!”¹⁵² (Riyazü’s-Salihin, 62)3P

ĞÜNAHTAN SAKINMA, ĞÜNAHA ĞÖTÜREBİLECEK
DAVRANIŞLARDAN KAÇINMA

وعن الحسن بن علي رضي الله عنهما ،
قال : حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

¹⁵² Tirmizî, Birr 55

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «دَعَّ مَا يَرِيْبُكَ
إِلَى مَا لَا يُرِيْبُكَ»

153. Hasan İbni Ali *radiyallahu anhumâ* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu kendisinden duyup ezberledim:

“Sana şüphe veren şeyi bırak, şüphe vermeyene bak!”.¹⁵³ (Riyazü's-Salihin, 594) **1P**

وَعَنْ عَطِيَّةَ بِنِ عَزْوَةَ السَّعْدِيِّ الصَّحَابِيِّ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ . قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ أَنْ
يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى يَدَعَ مَا لَا
بَأْسَ بِهِ حَذْرًا مِمَّا بِهِ بَأْسٌ »

154. Atıyye İbni Urve es-Sa'dî *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Bir kul günaha girerim korkusuyla, yapılması sakıncalı olmayan bazı şeylerden bile uzak durmadıkça, müttakîler derecesine çıkamaz.”¹⁵⁴ (Riyazü's-Salihin, 597) **3P**

¹⁵³ Tirmizî, Kıyâmet 60. Ayrıca bk. Buhârî, Büyû' 3; Nesâî, Kazâ 11

¹⁵⁴ Tirmizî, Kıyâmet 19. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 24

TÖVBE

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مَنْ تَابَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ »

155. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Güneş batıdan doğmadan önce kim tövbe ederse, Allah onun tövbesini kabul eder.”¹⁵⁵ (Riyazü's-Salihin, 18)2P

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مَنْ لَزِمَ الْإِسْتِغْفَارَ ، جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ كُلِّ ضَيْقٍ مَخْرَجاً ، وَمِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجاً ، وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ »

156. İbni Abbâs *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Bir kimse istiğfârı dilinden düşürmezse, Allah Teâlâ ona her darlıktan bir çıkış, her üzüntüden bir kurtuluş

¹⁵⁵ Müslim, Zikir 43

yolu gösterir ve ona beklemediği yerden rızık verir.”¹⁵⁶
(Riyazü's-Salihin, 1877)4P

وَعَنْ أَبِي مُوسَى ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : «إِنَّ
اللَّهَ تَعَالَى ، يَبْسُطُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ
لِيَتُوبَ مُسِيءُ النَّهَارِ ، وَيَبْسُطُ
يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ
اللَّيْلِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ
مَغْرِبِهَا»

157. Ebû Musâ *radıyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Azîz ve celîl olan Allah, gündüz günah işleyenin tövbesini kabul etmek için gece rahmet kapısını açık tutar; gece günah işleyenin tövbesini kabul etmek için gündüz rahmet kapısını açık tutar. Bu uygulama güneş batıdan doğuncaya kadar böylece devam eder.”¹⁵⁷ (Riyazü's-Salihin, 438)4P

¹⁵⁶ Ebû Dâvûd, Vitir 26. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 57

¹⁵⁷ Müslim, Tevbe 31

DUA

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَيْضاً أَنَّ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ:
 «اللَّهُمَّ لَكَ أَسَلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ ،
 وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ ، وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ ،
 وَبِكَ خَاصَمْتُ . اللَّهُمَّ أَعُوذُ
 بِعِزَّتِكَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ
 تُضِلَّنِي أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا تَمُوتُ
 ، وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ»

158. Yine Abdullah İbni Abbas *radıyallahu anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle söylemeyi adet edinmişti:

“Allah’ım! Sana teslim oldum, sana inandım, sana dayandım. Yüzümü gönlümü sana çevirdim, senin yardımınla düşmanlara karşı mücadele ettim.

Allah’ım! Beni saptırmandan yine sana, senin büyüklüğüne sığınırım, -ki senden başka ilah yoktur-. Ölmeyecek, diri olan yalnız sensin. Cinler ve insanlar ise, hep ölümlüdürler!”¹⁵⁸ (Riyazü’s-Salihin, 76) **6P**

¹⁵⁸ Müslim, Zikir 67. Ayrıca bk. Buhârî, Teheccüd 1, Tevhîd 7, 8, 24, 35; Müslim, Müsâfirîn 199; Ebû Dâvûd, Salât 119; Tirmizî, Daavât 29; Nesâî, Kıyâmü'l-leyl 9; İbni Mâce, İkâmet 180

عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ سَلَمَةَ ، وَاسْمُهَا
 هِنْدُ بِنْتُ أَبِي أُمَيَّةَ خَدِيفَةَ الْمَخْزُومِيَّةَ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ
 بَيْتِهِ قَالَ : « بِسْمِ اللَّهِ ، تَوَكَّلْتُ
 عَلَى اللَّهِ ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ
 أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضَلَّ ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ
 أُزِلَّ ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ ، أَوْ
 أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ »

159. Asıl adı Hind Binti Ebû Ümeyye Huzeyfe el-Mahzûmiyye olan Ümmü Seleme *radiyallahu anhâ*'dan rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* evinden çıkacağı zaman şöyle dua ederdi:

“Allah’ın adıyla çıkıyorum, Allah’a güveniyorum. Allah’ım sapmaktan, saptırılmaktan, kaymaktan kaydırılmaktan, haksızlık yapmaktan, haksızlığa uğramaktan, câhilce davranmaktan ve câhillerin davranışlarına muhatap olmaktan sana sığınırım.”¹⁵⁹ (Riyazü’s-Salihin, 83)6P

¹⁵⁹ Ebû Dâvûd, Edeb 103; Tirmizî, Daavât 34; İbni Mâce, Duâ 18

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
 «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَافَرَ يَتَعَوَّذُ مِنْ
 وَعَثَاءِ السَّفَرِ ، وَكَآبَةِ
 الْمُنْقَلَبِ ، وَالْحَوْرِ بَعْدَ الْكَوْنِ
 ، وَدَعْوَةِ الْمَظْلُومِ . وَسُوءِ
 الْمَنْظَرِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ»

160. Abdullah İbni Sercis *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* yolculuğa çıkarken, “Yolculuğun güçlüklerinden, üzücü manzaralarla karşılaşmaktan, iyiyken kötü olmaktan, mazlumun bedduasından ve dönüşte mal ve çoluk çoçuğu kötü hallerde bulmaktan Allah’a sığınır”dı.¹⁶⁰ (Riyazü's-Salihin, 975)4P

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ :
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : الْمَظْلُومِ ،
 وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ ، وَدَعْوَةُ
 الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ»

¹⁶⁰ Müslim, Hac 426. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 41; Nesâî, İsti'âze 41-42; İbni Mâce, Dua 30

161. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Makbul olduğunda şüphe bulunmayan üç dua vardır:

Mazlumun duası; yolcunun duası; babanın çocuğuna duası.”¹⁶¹ (Riyazü's- Salihin, 982)2P

وَعَنِ النَّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ،
عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «
الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ»

162. Nu'mân İbni Beşîr *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Dua ibadettir.”¹⁶² (Riyazü's-Salihin, 1468)1P

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ : «
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ
، وَالْجُدُونِ ، وَالْجُدَامِ ، وَسَيِّئِ
الْأَسْقَامِ»

163. Enes *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle dua ederdi:

¹⁶¹ Ebû Dâvûd, Vitr 29; Tirmizî, Birr 7, Daavât 47. Ayrıca bk. İbni Mâce, Dua11

¹⁶² Ebû Dâvûd, Vitr 23; Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân 3, 41, Daavât 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Duâ 1

Allahım! Alaca hastalığından, akıl rahatsızlığından, cüzzâm illetinden ve kötü hastalıklardan sana sığınırım.”¹⁶³ (Riyazü’s-Salihin,1487)2P

وَعَنْهُ أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ: «يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ
يَعْجَلْ : يَقُولُ قَدْ دَعَوْتُ رَبِّي ،
فَلَمْ يَسْتَجِبْ لِي»

164. Yine Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Herhangi biriniz acele etmedikçe duası kabul edilir. (Kul acele ederek) Rabbime kaç defa dua ettim de duamı kabul etmedi, der.”¹⁶⁴ (Riyazü’s-Salihin, 1502)3P

وَعَنْ عُرْوَةَ بِنِ عَامِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
ذُكِرَتْ الطَّيْرَةُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : أَحْسَنُهَا
الْفَأَلُ ، وَلَا تَرُدُّ مُسْلِمًا ، فَإِذَا
رَأَى أَحَدَكُمْ مَا يَكْرَهُ ، فَلْيَقُلْ :
اللَّهُمَّ لَا يَأْتِي بِالْحَسَنَاتِ إِلَّا أَنْتَ

¹⁶³ Ebû Dâvûd, Vitir 32. Ayrıca bk. Neşâî, İstiâze 36

¹⁶⁴ Buhârî, Daavât 22; Müslim, Zikir 90, 91. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 23; Tirmizî, Daavât 12; İbni Mâce, Dua 7

، وَلَا يَدْفَعُ السَّيِّئَاتِ إِلَّا أَنْتَ ،
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ «

165. Urve İbni Âmir *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in huzurunda uğursuzluktan söz edildi. Bunun üzerine:

"En güzeli hayra yormadır. Uğursuzluk, hiçbir müslümanı (teşebbüsünden) vazgeçirmesin. Herhangi biriniz hoşlanmadığı bir şey gördüğü zaman; "Allahım! İyilikleri sadece sen verirsin; kötülükleri yalnız sen giderirsin. Günahtan kaçacak güç, ibâdet edecek kuvvet ancak senin yardımınla kazanılabilir" diye dua etsin, buyurdu.¹⁶⁵ (Riyazü's-Salihin, 1681)7P

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا
نَعُدُّ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فِي الْمَجْلِسِ الْوَاحِدِ مِائَةَ
مَرَّةٍ: « رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَتُبْ عَلَيَّ
إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ »

166. İbni Ömer *radiyallahu anhümâ* şöyle dedi:

Biz Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bir yerde yüz defa:

¹⁶⁵ Ebû Dâvûd, Tıb 24. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II. 387, III, 349

Allahım! Beni bağışla ve tövbemi kabul eyle. Çünkü sen tövbeleri çok kabul eden ve çok merhamet edensin” dediğini sayardık.¹⁶⁶ (Riyazü's-Salihin, 1876)4P

İLMİN FAZİLETİ

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ
أَخْوَانٍ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَكَانَ أَحَدُهُمَا
يَأْتِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
، وَالْآخَرَ يَحْتَرِفُ ، فَشَكَا
الْمُحْتَرِفُ أَخَاهُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : « لَعَلَّكَ
تُرْزَقُ بِهِ »

167. Enes *radıyallahu anh*şöyle dedi:

“Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* zamanında iki kardeş vardı. Bunlardan biri (ilim öğrenmek için) Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e gelir, diğeri de (geçimlerini temin için) çalışırdı. (Bir gün) çalışan kardeş, ötekini Nebi *sallallahu aleyhi ve sellem*'e şikâyet etti. Peygamber *aleyhisselâm* da:

¹⁶⁶ Ebû Dâvûd, Vitir 26; Tirmizî, Daavât 39. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 57

- "Belki de sen, onun yüzünden iş buluyor, rızıklandırılıyorsun" buyurdu.¹⁶⁷ (Riyazü's-Salihin, 85)6P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يُبْتَغَى بِهِ وَجْهُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيبَ بِهِ عَرَضًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَجِدْ عَرَفَ الْجَنَّةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ »

168. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kim kendisinde Allah'ın rızası aranan bir ilmi sadece dünyalığa sahip olmak için öğrenirse, o kimse kıyamet gününde cennetin kokusunu bile duyamaz."¹⁶⁸ (Riyazü's-Salihin,1394)4P

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: « إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ ، فَاجْتَهَدَ ،

¹⁶⁷ Tirmizî, Zühd 33

¹⁶⁸ Ebû Dâvûd, İlim 12. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 23

ثُمَّ أَصَابَ ، فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِنْ حَكَمَ
وَاجْتَهَدَ ، فَأَخْطَأَ ، فَلَهُ أَجْرٌ »

169. Amr İbni Âs *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken dinledi:

“Hâkim, hüküm verirken içtihadda bulunur da isabetli hüküm verirse, iki sevap kazanır. Yine hüküm verirken içtihadda bulunur da yanılırsa, bir sevap kazanır.”¹⁶⁹
(Riyazü's-Salihin, 1860)3P

ZÜHDÜN (MÜTEVAZİ YAŞAMIN) ÜSTÜNLÜĞÜ

وَعَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ سَهْلِ بْنِ سَعْدِ السَّاعِدِيِّ ،
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ذُنِّي عَلَى
عَمَلٍ إِذَا عَمِلْتُهُ أَحَبَّنِي اللَّهُ ،
وَأَحَبَّنِي النَّاسُ ، فَقَالَ :
إِزْهَدْ فِي الدُّنْيَا يُحِبَّكَ اللَّهُ ،
وَإِزْهَدْ فِيمَا عِنْدَ النَّاسِ يُحِبَّكَ
النَّاسُ »

¹⁶⁹ Buhârî, İ'tisâm 21; Müslim, Akdiye 15. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Akdiye 2; Tirmizî, Ahkâm 2; Nesâî, Âdâbü'l-kudât 3; İbni Mâce, Ahkâm 3

170. Ebü'l-Abbâs Sehl İbni Sa'd es-Sâidî *radiyallahu anh'in* söylediğine göre, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem'e* bir adam geldi ve:

-Yâ Resûlallah! Bana, yaptığım zaman hem Allah'ın hem de insanların beni seveceği bir iş söyle, dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem:

- **“Dünya ve dünyalıklardan yüz çevir, Allah seni sevsin; halkın elinde olandan yüz çevir, insanlar seni sevsin”** buyurdu.¹⁷⁰ (Riyazü's-Salihin,473)7P

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدِ السَّاعِدِيِّ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «لَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ ، مَا سَقَى كَافِرًا مِنْهَا شَرْبَةَ مَاءٍ»

171. Sehl İbni Sa'd es-Sâidî *radiyallahu anh'den* rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Eğer dünya, Allah katında sivrisineğin kanadı kadar bir değere sahip olsaydı, Allah hiçbir kâfire dünyadan bir yudum su bile içirmezdi.”¹⁷¹ (Riyazü's-Salihin, 478)3P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :

¹⁷⁰ İbni Mâce, Zühd 1

¹⁷¹ Tirmizî, Zühd 13. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 3

« أَلَا إِنَّ الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ ،
 مَلْعُونٌ مَا فِيهَا ، إِلَّا ذِكْرَ اللَّهِ
 تَعَالَى ، وَمَا وَالَاهُ وَعَالِمًا
 وَمُتَعَلِّمًا »

172. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken işittim demiştir:

“Uyanık olunuz! Şüphesiz dünya değersizdir. Dünyada olan mal mülk de kıymetsizdir. Ancak Allah Teâlâ'nın zikri ve ona yaklaştıran şeylerle, öğretici ve öğrenici olmak müstesnadır.” ¹⁷² (Riyazü's-Salihin, 479) **3P**

وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ
 : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «
 مَا ذُنُوبَانِ جَائِعَانِ أُرْسِلَا فِي غَنَمٍ
 بِأَفْسَدَ لَهَا مِنْ حِرْصِ الْمَرْءِ عَلَى
 الْمَالِ وَالشَّرَفِ لِدِينِهِ »

173. Kâ'b İbni Mâlik *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Bir koyun sürüsünün içine salıverilmiş iki aç kurdun o sürüye verdiği zarar, mala ve mevkiye düşkün bir adamın dinine verdiği zarardan daha büyük değerlidir.” ¹⁷³ (Riyazü's-Salihin, 486) **3P**

¹⁷² Tirmizî, Zühd 14. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 3

¹⁷³ Tirmizî, Zühd 43

وَعَنْ عَائِشَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، قَالَتْ :
 مَا شَبِعَ آلَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ مِنْ خُبْزِ شَعِيرٍ يَوْمَئِذٍ
 مُتَّابِعِينَ حَتَّى قُيِّضَ

174. Âişe radiyallahu anhâ şöyle dedi:

Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ailesi, onun vefât ettiği ana kadar, iki gün arka arkaya arpa ekmeğiyle karnını doyurmadı.¹⁷⁴ (Riyazü's-Salihin, 492)3P

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مِخْصَنِ الْأَنْصَارِيِّ الْخَطْمِيِّ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ آمِنًا
 فِي سِرْبِهِ، مَعْفَى فِي جَسَدِهِ،
 عِنْدَهُ قُوَّةٌ يَوْمِهِ، فَكَأَنَّمَا حِيزَتْ
 لَهُ الدُّنْيَا بِحَذَائِيرِهَا»

175. Ubeydullah İbni Mihsan el-Ensârî el-Hatmî *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Sizden hanginin canı ve malı emniyet içinde, vücudu sıhhat ve afiyette, günlük azığı da yanında olduğu halde

¹⁷⁴ Buhârî, Eymân 22; Müslim, Zühd 22. Ayrıca bk. Buhârî, Et'ime 23, 27; Nesâî, Dahâyâ 37; İbni Mâce, Et'ime 48, 49

sabahlarsa, sanki bütün dünya kendisine verilmiş gibidir.”¹⁷⁵ (Riyazü’s-Salihin, 512)4P

ZİKİR

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
 « قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
 كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ،
 ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ ،
 حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ : سُبْحَانَ اللَّهِ
 وَبِحَمْدِهِ ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ »

176. Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Dile hafif, mîzana konduğunda ağır gelen ve Rahmân olan Allah’ı hoşnut eden iki cümle vardır: *Ben Allah’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve ona hamederim. Ben Yüce Allah’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tekrar tenzih ederim.*”¹⁷⁶ (Riyazü’s-Salihin,1411)4P

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «
 يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى : أَنَا عِنْدَ ظَنِّ

¹⁷⁵ Tirmizî, Zühd 34. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 9

¹⁷⁶ Buhârî, Daavât 65, Eymân 19, Tevhîd 58; Müslim, Zikir 31. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 60; İbni Mâce, Edeb 56

عَبْدِي بِي ، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا
 ذَكَرَنِي ، فَإِنَّ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ،
 ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي ، وَإِنْ ذَكَرَنِي
 فِي مَلَأٍ ، ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ
 مِنْهُمْ »

177. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: Ben kulumun beni düşündüğü gibiyim. Beni zikrettiği zaman onunla beraberim. Eğer beni yalnız başına anarsa, ben de onu yalnız anarım. Şayet beni bir toplulukla beraber anarsa, ben de onu daha hayırlı bir topluluk içinde anarım.”¹⁷⁷
 (Riyazü's-Salihin,1438)6P

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُبَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
 قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «
 إِقْرَأْ : قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ،
 وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ حِينَ تُمْسِي وَحِينَ
 تُصْبِحُ ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ تَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ
 شَيْءٍ »

¹⁷⁷ Buhârî, Tevhîd 15; Müslim, Zikir 2, 19, 50; Tevbe 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 131; İbni Mâce, Edeb 58

178. Abdullah İbni Hubeyb *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bana şöyle buyurdu:

"Akşam ve sabah vakitlerinde *Kulhüvallâhü ahad* ile *Muavvizeteyn* sûrelerini üçer defa oku. Her türlü kötülükten korunman için bunlar sana yeter." ¹⁷⁸ (Riyazü's-Salihin,1459)**4P**

وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « لَا
تُكْثِرُوا الْكَلَامَ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ ،
فَإِنَّ كَثْرَةَ الْكَلَامِ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ
تَعَالَى فَسْوَةٌ لِقَلْبٍ ، وَإِنَّ أَبْعَدَ
النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْقَلْبُ الْقَاسِي »

179. İbn Ömer *radiyallahu anhümâ* "Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu" dedi:

"Allah'ı anmaksızın çok konuşmayın. Allah'ın zikri dışında çok söz söylemek, kalbi katılaştırır. Katı kalpli olanların ise, Allah'dan en uzak kimseler olduğu kesindir." ¹⁷⁹ (Riyazü's-Salihin, 1521)**4P**

SORUMLULUK

¹⁷⁸ Ebû Dâvûd, Edeb 101; Tirmizî, Daavât 116. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 1

¹⁷⁹ Tirmizî, Zühd 62

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: « كُنتُمْ رَاعٍ ، وَكُنتُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ : الْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَّةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا ، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَكُنتُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ »

180. İbni Ömer *radıyallahu anhümâ* Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Hepiniz çobansınız; hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Devlet reisi de bir çobandır ve sürüsünden sorumludur. Erkek, ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın, kocasının evinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Hizmetkâr, efendisinin malının çobanıdır; o da sürüsünden sorumludur. Netice itibariyle hepiniz çobansınız ve güttüğünüz sürüden sorumlusunuz.”¹⁸⁰ (Riyazü's-Salihin, 654)8P

¹⁸⁰ Buhârî, Cum'a 11, İstikrâz 20, İtk 17, 19, Vesâyâ 9, Nikâh 81, 90, Ahkâm 1; Müslim, İmâret 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İmâret 1, 13; Tirmizî, Cihâd 27

ARKADAŞ SEÇİMİ

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ أَعْرَابِيًّا
 قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ مَتَى السَّاعَةُ ؟ قَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مَا
 أَعْدَدْتِ لَهَا ؟ » قَالَ : حُبُّ اللَّهِ
 وَرَسُولِهِ قَالَ : « أَنْتِ مَعَ مَنْ
 أَحْبَبْتِ »

181. Enes *radiyallahu anh*'den şöyle dediği rivayet olunmuştur:

Bir bedevi Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e:

- Kıyamet ne zaman kopacak? diye sordu. Efendimiz:

- “Kıyamet için ne hazırladın?” buyurdu.

- Allah ve Resûlünün sevgisini, dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

- “O halde sen, sevdiğin ile berabersin” buyurdu.¹⁸¹
 (Riyazü's- Salihin, 370)5P

¹⁸¹ Buhârî, Edeb 96; Müslim, Birr 161,163

YEMEK YEME ADABI

وَعَنْ أَبِي حَفْصِ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ عَبْدِ اللَّهِ
 بْنِ عَبْدِ الْأَسَدِ: رَزِيْبِ رَسُوْلِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: كُنْتُ غُلَامًا
 فِي حَجْرِ رَسُوْلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ ، وَكَانَتْ يَدِي تَطِيْشُ فِي
 الصَّخْفَةِ ، فَقَالَ لِي رَسُوْلُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « يَا غُلَامُ
 سَمِّ اللَّهَ تَعَالَى ، وَكُلْ بِيْمِيْنِكَ ،
 وَكُلْ مِمَّا يَلِيْكَ » فَمَا زَالَتْ تِلْكَ
 طِعْمَتِي بَعْدُ

182. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in üvey oğlu, Ebû Seleme Abdullah İbni Abdüleşed'in öz oğlu Ebû Hafs Ömer'şöyle dedi:

Ben Hz. Peygamber'in himâyesinde yetişen bir çocuktum. Yemek yerken, elim yemek tabağının her yanına giderdi. Bunun üzerine Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bana şöyle buyurdu:

“Oğul, besmele çek! Sağ elinle ye! Hep önünden ye!”

O günden sonra buyurduğu gibi yedim.¹⁸² (Riyazü's-Salihin, 301)7P

¹⁸² Buhârî, Et'ime 2, 3; Müslim, Eşribe 108. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et'ime 8

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « طَعَامُ الْإِثْنَيْنِ كَافِي الثَّلَاثَةِ ، وَطَعَامُ الثَّلَاثَةِ كَافِي الْأَرْبَعَةِ »

183. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“İki kişinin yiyeceği üç kişiye, üç kişinin yiyeceği de dört kişiye yeter.”¹⁸³ (Riyazü's-Salihin, 566) 2P

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى، فَإِنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى فِي أَوَّلِهِ، فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ »

184. Âişe *radiyallahu anhâ* Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu söyledi:

¹⁸³ Buhârî, Et'ime 11; Müslim, Eşribe 178. Ayrıca bk. Tirmizî, Et'ime 21

“Biriniz yemek yerken besmele çeksin. Şayet yemeğe başlarken besmele çekmeyi unutursa, hatırladığı anda ‘baştan sona bismillah’ desin.”¹⁸⁴ (Riyazü’s-Salihin, 730)4P

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَفَعَ مَائِدَتَهُ قَالَ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُسْتَغْنَى عَنْهُ رَبَّنَا»

185. Ebû Ümâme *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Peygamber *aleyhisselâm* sofrasını kaldırdığı zaman şöyle derdi:

“Ey Rabbimiz! Sana tertemiz duygularla, eksilmeyip artan, huzurundan geri çevrilmeyip kabul edilen sayısız hamd ile hamd ederiz.”¹⁸⁵ (Riyazü’s-Salihin, 735)2P

¹⁸⁴ Ebû Dâvûd, Et'ime 15; Tirmizî, Et'ime 47

¹⁸⁵ Buhârî, Et'ime 54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et'ime 52; Tirmizî, Daavât 55; İbni Mâce, Et'ime 16

MECLİSTE OTURMA ADABI

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

« لَا يُقِيمَنَّ أَحَدُكُمْ رَجُلًا مِنْ مَجْلِسِهِ
ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ وَلَكِنْ تَوَسَّعُوا
وَتَفَسَّحُوا » وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ إِذَا
قَامَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ مَجْلِسِهِ لَمْ
يَجْلِسْ فِيهِ

186. İbni Ömer *radiyallahu anhümâ'* dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz bir kimseyi oturduğu yerden kaldırıp sonra onun yerine kendisi oturmasın. Fakat açılarak halkayı genişletin.”

İbni Ömer, bir kimse kendisi için oturduğu yerden kalktığında onun yerine oturmazdı.¹⁸⁶ (Riyazü's- Salihin, 826)4P

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ: «لَا يَجِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يُفَرِّقَ بَيْنَ
اِثْنَيْنِ إِلَّا بِإِذْنِهِمَا»

¹⁸⁶ Buhârî, Cum'a 20, İsti'zân 31; Müslim, Selâm 28-29. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 9

187. Amr İbni Şuayb, babası vasıtasıyla dedesi Abdullah İbni Amr İbni Âs *radiyallahu anh'*den rivayet ettiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

“Kendileri müsaade etmedikçe, iki kişinin arasına oturmak bir kimseye helâl olmaz” buyurdu.¹⁸⁷ (Riyazü's-Salihin, 830) **1P**

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ جَلَسَ فِي مَجْلِسٍ فَكَثُرَ فِيهِ لَغَطُهُ فَقَالَ قَبْلَ أَنْ يَقُومَ مِنْ مَجْلِسِهِ ذَلِكَ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ: إِلَّا عُفِرَ لَهُ مَا كَانَ فِي مَجْلِسِهِ ذَلِكَ»

188. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kim bir mecliste oturur ve orada bir sürü faydasız ve mânasız sözlerle vakit öldürür de, o meclisten kalkmadan önce, Allahım! Seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ve hamdinle tesbih ederim. Senden başka bir ilâh olmadığını kesinlikle belirtirim. Senden bağışlanmamı diler ve sana

¹⁸⁷ Ebû Dâvûd, Edeb 21; Tirmizî, Edeb 11

tövbe ederim, derse, o mecliste yapmış olduğu hataları bağışlanır.”¹⁸⁸ (Riyazü’s- Salihin, 833)6P

CİHÂDIN FAZİLETİ

وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: الْإِيمَانُ بِاللَّهِ، وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ.

189. Ebu Zer radiyallahu anh şöyle demiştir: “Ey Allah’ın Rasülü, hangi amel daha faziletlidir?” diye sordum.

“Allah’a iman ve Allah yolunda cihaddır” buyurdular.
¹⁸⁹(Riyazü’s- Salihin, 1288)2P

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «عَيْذَانِ لَا تَمَسُّهُمَا الذَّارُ: عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ، وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

¹⁸⁸ Tirmizî, Daavât 39

¹⁸⁹ Buhari, Itk, 2; Müslim, İman, 136

190. İbni Abbâs *radiyallahu anhümâ'*'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"İki göze cehennem ateşi dokunmaz: Allah korkusundan ağlayan göz ve Allah yolunda nöbet bekleyerek geceleyen göz."¹⁹⁰ (Riyazü's-Salihin,1308)3P

ALİŞ VERİŞLE İLGİLİ FAZİLETLİ DAVRANIŞLAR

وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ :
 سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ يَقُولُ : «مَنْ سَرَّهُ أَنْ
 يُنَجِّهَهُ اللَّهُ مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ
 ، فَلْيُنْفِسْ عَنْ مُعْسِرٍ أَوْ يَضَعْ عَنْهُ
 <<

191. Ebû Katâde *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününün sıkıntılardan Allah'ın kendisini kurtarmasından hoşlanan kimse, borcunu ödeyemeyene mühlet tanısun veya ondan bir bölümünü indirsin."¹⁹¹ (Riyazü's-Salihin,1372)4P

¹⁹⁰ Tirmizî, Fezâilü'l-cihâd 12

¹⁹¹ Müslim, Müsâkât 32. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, *Müsned*, II, 23

RESÛLULLAH'A SALÂT Ü SELÂM GETİRMEK

وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :
«
أَوْلَى النَّاسِ بِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَكْثَرُهُمْ عَلَيَّ صَلَاةً »

192. İbni Mes'ûd *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kıyâmet gününde insanların bana en yakın olanları, bana en çok salât ü selâm getirenleridir.”¹⁹² (Riyazü's-Salihin,1401)2P

TESETTÜR VE GİYİM KUŞAM

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ : «
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ
نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ »

193. Amr İbni Şuayb babasından, o da dedesi *radiyallahu anh*'den rivayet ettiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Şüphesiz ki Allah, verdiği nimetinin eserini kulunun üzerinde görmekten hoşlanır.”¹⁹³ (Riyazü's-Salihin, 804)1P

¹⁹² Tirmizî, Vitir 21

وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «حُرِّمَ
لِبَّاسُ الْحَرِيرِ وَالذَّهَبِ عَلَى ذُكُورِ
أُمَّتِي، وَأُحِلَّ لِإِنَاثِهِمْ»

194. Ebû Mûsâ el-Eş'arî *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“İpek giymek ve altın kullanmak ümmetimin erkeklerine haram, kadınlara ise helâl kılındı.”¹⁹⁴
(Riyazü's-Salihin, 809)2P

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « لَا
يَخْلُونَ أَحَدَكُمْ بِأَمْرَةٍ إِلَّا مَعَ ذِي
مَحْرَمٍ »

195. İbni Abbas *radiyallahu anhümâ'*dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

¹⁹³ Tirmizî, Edeb 54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 14

¹⁹⁴ Tirmizî, Libâs 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Libâs 19

"Hiçbiriniz, yanında mahremi bulunmayan bir kadınla başbaşa kalmasın."¹⁹⁵ (Riyazü's-Salihin, 1633)1P

وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ تَرَكَ
الْبِبَاسَ تَوَاضِعاً لِلَّهِ ، وَهُوَ يَقْدِرُ
عَلَيْهِ ، دَعَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
عَلَى رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ حَتَّى يُخَيَّرَهُ
مِنْ أَيِّ حُلٍّ أَلِيْمَانِ شَاءَ يَلْبَسَهَا
«

196. Muâz İbni Enes *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Bir kimse, gücü yettiği halde mütevazî davranarak lüks elbise giymeyi terkederse, Allah kıyamet gününde o insanı yaratıklarının en başında huzuruna çağırır ve onu îman ehlinin giyeceği elbiselerden dilediğini giymede serbest bırakır."¹⁹⁶ (Riyazü's-Salihin, 803)4P

¹⁹⁵ Buhârî, Nikâh 111, Cihâd 140; Müslim, Hac 424. Ayrıca bk. Tirmizî, Radâ' 16, Fiten 7

¹⁹⁶ Tirmizî, Sıfatu'l-kıyâmet 39. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, *Müsned*, III, 338, 339

ÖLÜMÜ ANMAK VE NEFSİN AŞIRI
İSTEKLERİNİ DİZGİNLEMEK

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
« أَكْثَرُوا ذِكْرَ هَازِمِ اللَّذَاتِ
يَعْنِي الْمَوْتِ »

197. Yine Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Zevkleri bıçak gibi keseni (ölümü) çok hatırlayın!”¹⁹⁷
(Riyazü's-Salihin, 580) **1P**

وَعَنْ أَنَسٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : خَطَبَنَا
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ،
خُطْبَةً مَا سَمِعْتُ مِثْلَهَا قَطُّ ،
فَقَالَ : « لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ
لَضَجَّكُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا »
فَغَطَّى أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وُجُوهَهُمْ ، وَلَهُمْ
خَنِينٌ

¹⁹⁷ Tirmizî, Zühd 4. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 3; İbni Mâce, Zühd 31

198. Enes *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bizlere benzerini hiç duymadığım bir konuşma yaptı ve şöyle buyurdu:

“Eğer sizler benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız.” Bunun üzerine Resûlullah'ın ashâbı yüzlerini kapatarak hıçkırma hıçkırma ağladılar.¹⁹⁸ (Riyazü's -Salihin, 402)6P

KELİME-İ TEVHİD TELKİNİ

عن معاذ قال: قال رسولُ الله: مَنْ كَانَ
آخِرَ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ
الْجَنَّةَ .

199. Muaz *radiyallahu anh* 'dan rivayet edildiğine göre Rasûlullah *sallallahu aleyhi vesellem* şöyle buyurdu: **“Kimin son sözü La ilahe illallah” olursa o kişi cennete girer.”**

¹⁹⁹(Riyazü's -Salihin, 917)1P

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
« لَقِّنُوا مَوْتَاكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ »

¹⁹⁸ Buhârî, Tefsîru sûre (5), 12; Müslim, Fezâil 134

¹⁹⁹ Ebu Davud, Cenaiz 20

200. Ebû Sa'îd el-Hudrî *radiyallahu anh'*den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Ölmek üzere olanlarınıza Lâ ilâhe illallah demeyi telkin ediniz!”²⁰⁰ (Riyazü's- Salihin, 920) **1P**

²⁰⁰ Müslim, Cenâiz 1, 2. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 16; Tirmizî, Cenâiz 7; Nesâî, Cenâiz 4; İbni Mâce, Cenâiz 3

HADİS PUANLARI VE EZBER TAKİP ÇİZELGESİ

No	P	Ez	No	P	Ez	No	P	Ez	No	P	Ez	No	P	Ez	No	P	Ez	No	P	Ez
1	6		41	3		81	1		121	8		161	2		201			241		
2	3		42	2		82	3		122	2		162	1		202			242		
3	6		43	3		83	4		123	2		163	2		203			243		
4	7		44	3		84	4		124	4		164	3		204			244		
5	5		45	7		85	3		125	6		165	7		205			245		
6	3		46	2		86	3		126	4		166	4		206			246		
7	5		47	1		87	1		127	7		167	6		207			247		
8	5		48	3		88	1		128	3		168	4		208			248		
9	6		49	5		89	3		129	5		169	3		209			249		
10	6		50	2		90	2		130	1		170	7		210			250		
11	4		51	1		91	2		131	11		171	3		211			251		
12	3		52	4		92	3		132	5		172	3		212			252		
13	6		53	7		93	6		133	9		173	3		213			253		
14	6		54	2		94	4		134	6		174	3		214					
15	3		55	8		95	6		135	3		175	4		215					
16	8		56	5		96	1		136	4		176	4		216					
17	2		57	3		97	2		137	2		177	6		217					
18	1		58	3		98	1		138	8		178	4		218					
19	2		59	2		99	3		139	2		179	4		219					
20	2		60	6		100	1		140	4		180	8		220					
21	2		61	2		101	3		141	1		181	5		221					
22	2		62	5		102	9		142	10		182	7		222					
23	4		63	2		103	1		143	2		183	2		223					
24	5		64	6		104	4		144	5		184	4		224					
25	3		65	3		105	3		145	5		185	2		225					
26	1		66	5		106	5		146	2		186	4		226					
27	2		67	5		107	3		147	9		187	1		227					
28	3		68	5		108	8		148	4		188	6		228					
29	3		69	4		109	4		149	3		189	2		229					
30	3		70	2		110	2		150	7		190	3		230					
31	2		71	2		111	8		151	2		191	4		231					
32	6		72	1		112	2		152	3		192	2		232					
33	2		73	2		113	2		153	1		193	1		233					
34	2		74	3		114	2		154	3		194	2		234					
35	1		75	5		115	6		155	2		195	1		235					
36	10		76	4		116	3		156	4		196	4		236					
37	4		77	4		117	1		157	4		197	1		237					
38	2		78	2		118	1		158	6		198	6		238					

39	3		79	8		119	12		159	6		199	1		239					
40	4		80	3		120	2		160	4		200	1		240					

Ezberlenen Toplam Hadis Sayısı: / Toplam Hadis Puanı: